

★A★S★D★

OBSAH 6. ČÍSLA 14. ROČNÍKU - 1982

Jen obraz lásky
Ještě jednou „Apoštolské
vyznání“
Dva modlitebníci
...a proto ji důvěřujeme
Konstantinopolis — Nový Řím
Naučení z Elizea (závěr)
Ve stáří se mění organismus
Desatero šťastného manželství
Jak přijít k penězům
Bojovníci pravdy —
Petr Chelčický
Čo je na ňom radostného?
O čem nám vypráví země
Modlitba unavené matky
Jsi také tak neodbytný?
Pojď za mnou!

ZNAMENÍ DOBY

CO TVOJE SVĚDOMÍ?

Stalo se již tradicí, že v posledních dnech občanského roku se jako dobří hospodáři ohlédneme zpět na vyoranou brázdou a hodnotíme svou práci a minulá předsevzetí a znovu se ujišťujeme: „Tentokrát začnu jinak, zvolím správnější postup a musím dojít k cíli.“ Jaké bude to moje příští hodnocení? Mám právo klamat sama sebe a ty, s kterými žiji na stejné planetě? Co moje svědomí?

V duchu se vracím do poválečných let, kdy ve výkladních skříních byly vystaveny utajené zásoby mnohých spekulantů. Jeden z nich mi při rozhovoru řekl: „Znovu vidím prosící chudáky, kterým jsem nic neprodal. Dnes bych jim dal i zadarmo, ale už je pozdě. Nejde to.“ Řeknete: že by se ozvalo jeho svědomí? Tak jsem uvažoval i já. Záhy jsem však poznal, že jde o něco jiného — vztek na sebe i na druhé a zahořklost vůči všem.

Dnes nejde již o utajené zásoby, nýbrž o věci mnohem závažnější. Patříme k těm šťastlivcům, kteří mohli v míru pracovat, snad prožít někde krásnou dovolenou a teď bychom se měli otázat sami sebe: „Co jsem udělal pro ty ostatní?“ Svoje svědomí nemůžeme odbýt tak, jako to učinil kdysi Kain: „Cožpak jsem strážným svého bratra?“ Bůh na tuto námitku Kainovi odpověděl, že slyší hlas krve jeho bratra ze země a k nám dnes by promluvil ústy proroka Ezechiele 3,17: „... ustanovuji tě strážcem...“ Ano, neseme zodpovědnost za druhé. Přesto se můžeme setkat s námitkou: jaképak svědomí — to přece nikdo nevidí, jde jen o maličkost. Pomysleme však na to, že Pán nás bude hodnotit podle maličností. My přece nemůžeme odvést Pánu jen tolik, kolik jsme obdrželi. Pro vstup do Božího království je to nedostatečné. V podobenství o hřívnách hodnotí Bůh právě onu rozmnoženou maličkost: „Správně, služebníku dobrý a věrný; nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým. Vejdí v radost svého pána“ (Mat 25,23).

Náš život má smysl a hodnotu teprve tehdy, dokážeme-li se obětovat — žít pro druhé. Jako křesťané bychom měli učinit více pro jejich zdraví. Možná, že jsme se modlili o pokoj pro sebe a svou rodinu, ale co ti, co žijí přímo „v ohni“ snad bez střechy nad hlavou? Rádi slyšíme a čteme pěkná slova, ale umějme je také rozdávat. Tamilské přísloví říká: „Jsou slova, která nepokneš ani s medem.“ Mám zato, že právě v naší uspěchané době nebývá o takováto „slova s medem“ nouze. I zde bychom měli hledět do budoucna s jistotou a nadějí a předsevzetím trvalého úsilí o vlastní vnitřní pokoj i shodu s bližními.

Mnoho se hovoří o dětech, mládeži a jistě že i o vyhlášení Mezinárodního roku úcty ke stáří mělo v naší společnosti svoje místo. Avšak čisté svědomí — to jsou důvěřivé, jasné oči dítěte, právě tak jako přímý pohled starce, který přehlíží svůj život. Čisté svědomí dává váhu slovům apoštola, když píše: „Výborný boj jsem bojoval...“ Tentýž apoštol vidí v čistém svědomí i tajemství víry a zdroj pravé lásky. Žel, že mezi věřícími dosud žijí takoví, kteří znají jen sebe a Boží vůli si vykládají tak, že Bůh chce právě to, co chtějí oni. Řídí se svými vlastními žádostmi a namlouvají si, že se řídí vůlí Boží. Příkazy, které jsou však obsaženy ve slově Božím, neposkytují možnost smířování se se zlem. Kristus vyznačil úzkou stezku, po níž musejí kráčet všichni, kdo nakonec dospějí k branám města Božího. To předpokládá neustálý boj se sebou samým, obětování vlastního pohodlí a někdy námahu a utrpení. Nezůstávejme nikomu nic dlužní. Čas rychle plyne do věčnosti. Proto neodpírejme Bohu, co je jeho. On žádá celé srdce; dejme mu je, neboť On je stvořil i vykoupil. Jedině Ježíš může „očistit naše svědomí od mrtvých skutků k službě živého Boha“ (Žid 9,14).

Co mi říká moje svědomí, když se dívám na minulost? Vykonal jsem vše, co bylo v mých silách, abychom dnes i zítra mohli všichni žít šťastným životem lidí, vytvářejících svým rozumem a svými rukama hodnoty pro spokojený a radostný život všech?

M. BLÁHA

PLNÝ ŽIVOT

ALOIS BARTA

Život je neopakovatelný dar. Tvrdí to bible a nasvědčuje tomu i lidská zkušenost. Dlouhý život ještě nemusí být plným a šťastným životem. I pohodlný a vnějšně úspěšný život může být sobecký, obsahově chudý a bezcenný. Náš vztah k životu se mění během let nebo okolnostmi. Zřejmě si jej více vážíme, když je ohrožen než v běžném rytmu všedních dnů. Mladý život nadřazujeme životu starce.

Jak se správně orientovat v proměnách života? Jak zužitkovat jedinečný a nenahraditelný dar dříve, než spatříme červánky západu svého posledního dne? Uděláme dobře, obrátíme-li se s těmito všelidskými a závažnými otázkami na Dárce života. Konstruktor rozumí nejlépe stroji, který sám sestavil. On přece určil jeho technické možnosti, může nejlépe ohodnotit kvalitu produkce i výrobní cíl.

Náš organismus je předivně zařízený. Jedinečnou harmonii všech tělesných orgánů a jejich zákonitou součinnost označujeme pojmem „zdraví“. Také vnitřní život člověka má svou bohatou barvitost a jedinečnou složitost, která vytváří osobnost člověka. I lidskému nitru a životu vymezil Stvořitel určité principy a řád. Respektování těchto principů vede k životním výsledkům, nerespektování přináší nevyhnutelné následky. Fyzické zákony života mají stejného Původce jako mravní zákony. Mezi zákony života patří i zásady představené biblí.

Ježíš Kristus, Dárce života, žil plným životem pozemšťana. Nepřišel na naši zemi až na počátku týdne utrpení a nevrátil se do nebe na jeho konci. Více než třicet let působil na naší zemi. Prakticky představil cestu spasení i zásady plného života zde na zemi. O účelu svého působení na zemi řekl: „Já jsem přišel, aby měli život a měli ho v hojnosti“ (Jan 10,10). Nikdy si nepřál, aby člověk degradoval dar života na jakési minimum existence, místo plného prožitku života. Ve svých podobenstvích a naučeních představil zásady bohatého a vnějšně užitečného života (viz Mat 25., Jan 10. apod.).

Tak jako ze tří základních čistých barev můžeme namíchat bezpočet různých barevných odstínů, tak se v nejrozmanitějších podobách života prolínají tři základní zásady:

Život musí být zacílený.

Život musí mít každodenní náplň.

Život se musí rozvíjet v rámci správných mezilidských vztahů.

ŽIVOT POTŘEBUJE ZACÍLENÍ

Společenství, které ztratilo cíl, chřadne, drolí se a rozkládá. Práci lékařů ztěžuje pacient, který nechce žít, protože nemá pro co. Častou příčinou sebevražd bývá bezcílnost života. Vnitřní život se rozpadá po zjištění, že není pro co žít. Jistý francouzský student to vyjádřil takto: „Máme

cíle byl vždy znovu a znovu strhován, ale nikdy nebyl dezorientován. Na poušti prožíval pokušení, aby si zářačně zajistil chléb. Davy jej chtěly provolat králem. Dva bratři se jej pokoušeli zatahnout od svých dědických sporů. Ještě na Golgotě jej spolutrpiatel chtěl odvést od vytčeného cíle: „Pomoz sobě i nám.“ Pán Ježíš zůstal věren kříži a tím i cíli, pro který přišel: „Hledat a spasit, co zahynulo.“

Milý příteli, z žádného konta nezaplatíš pokutu za nedbalost nebo ignorování nejzákladnější otázky života — otázky po nejvlastnějším smyslu života. Není-li tvůj život zaměřen do věčnosti, nedá mu plnost sebedokonalejší pozemský luxus. Pokoj, rozvaha a trvalá radost vyplývá z pravého cíle.

ŽIVOT POTŘEBUJE KAŽDODENNÍ NÁPLŇ

Poměrně málo lidí stačí žít ze dne na den. Dar tak vzácný jako život, by měl být užíván moudře. „Všecko, co můžeš, dělej podle svých sil, vždyť není činnost ani uvažování ani poznání nebo moudrost v hrobě, kam kráčíš“ (Kaz 9,10). „Vidíš člověka zručného v zaměstnání? Dostane se do královské služby, nezůstane mezi obyčejnými lidmi“ (Přisl 22,29). Zcela přirozeně lidé bez denního programu a náplně bývají lidmi bez výsledků. Bible představuje řadu osobností, které jedinečnost nebeského cíle nezbavovala pozemské angažovanosti. Daniel byl muž nejen „Bohu velmi milý“, proroky obdarovaný a zacílený k nebesům, ale plnil příkladně také své denní povinnosti ve velmi náročném povolání. Dávno před ním Abraham jedinečně spravoval početnou rodinu, i když „upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh“ (Žid 11,10).

Pán Ježíš velmi pečlivě volil náplň života. Radil se se svým nebeským Otcem o každém novém dni. Proto se každý den modlil. Věděl, že jeho působení na zemi je časově přesně vymezeno. Prohlásil: „Musím konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat.“ Naplnil užitečně dny veřejného působení.

Muži a ženy, kteří milovali Ježíše Krista, dbali o hodnotnou náplň všedních dnů svého života. Jak vypadá tvůj život v zaměstnání, ve společnosti, v rodině? Ukazuješ svým dětem hodnotnou náplň života? Máš pro ně pouze systém, autoritu nebo i příklad vlastního života, který se jim promítá na plátně tvých všedních dnů? Nejde jen o práci, o výkony, ale o celkový režim dne, v němž jsou věčné hodnoty v souladu s časnými zájmy.

ŽIVOT

V RÁMCI MEZILIDSKÝCH VZTAHŮ

Už v první třídě nám záleželo na tom, s kým nás posadili do školní la-

vlastně všechno, co potřebujeme. Jen to hlavní nám schází — nemáme cíl, nemáme naději pro náš svět.“

Akademik Koudelka v časopise Vlasta (1970) napsal: „Obávám se, že jedním z rysů soudobé mládeže je, že si neumí vytyčit cíl. A není divu. Kolem ní padají veličiny i pravdy. Život je provizorium, a ona si netroufá plánovitě směřovat k nějakému cíli.“

I přemýšlivým lidem hrozí nebezpečí, že náplň života ztotožní s cílem. Bez každodenního programování a obsahu šedých dnů to opravdu nejde. Avšak sebehodnotnější náplň současnosti bez jasného výhledu a cíle dočasně zavede a nakonec zklame. Poctivou otázku po smyslu života klást až v životním podzimu je škodou i rizikem.

Dobře vykonaná práce slouží každému ke cti. Možná, že tvůj život navíc obohatilo umění. Možná se tvému obdivu těší technika, vždyť tolik usnadňuje náš praktický život. Kde však najdeš odpověď na otázku po smyslu a cíli života? U Ježíše Krista. Své řešení představil takto: „Hleďte především Boží království a jeho spravedlnost“ (Mat 6,33). Pán Ježíš nepřehlíží hodnoty života. Určuje však jejich jasné pořadí. Zkušenosti prokázaly, jak je dobré držet se jím určeného pořadí.

Pán Ježíš svá doporučení ve svém krátkém, ale velice plodném pozemském životě prožil, a byl nám příkladem. Především, že jeho cílem je „hledat a spasit, co zahynulo“. Od tohoto

vice. Po letech života mezi lidmi a na pracovišti nám není lhostejné nejen co děláme, ale s kým pracujeme. O prožitku dovolené nerozhoduje pouze to, kde jsme byli, ale ještě více skutečnost, s kým jsme prožili dny volna. Pán Ježíš řekl, že ve vztazích je rozhodující lidské srdce. Z něho pochází život, dobré, ale i narušené mezilidské vztahy (Mat 12,35). Zřejmě se za tisíciletí na této skutečnosti nic nezměnilo. Albert Einstein krátce před svou smrtí napsal: „Nejvážnější problém leží v srdci a v myšlení lidí. Není to problém fyzikální, ale etický. Snadnější je práce s plutoniem než se zlou povahou lidstva. Náš život neohrožuje ani tolik síla atomové bomby jako moc zla lidského srdce.“

Pán Ježíš měl a doposud projevuje

k lidem nejkrásnější vztah: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele“ (Jan 15,13). On nás předešel nejvzácnější obětí, obětí vlastního života. Nic jiného tolik neprospívá dobrým vztahům jako obětavost, úcta a trpělivost.

Niterné dispozice dobrých vztahů potřebují však i vnější projev. Jedním z nich je uznání. Zatímco chvála může být i zastřenou ironií, má uznání značnou mravní hodnotu i moc. Pán Ježíš znal cenu uznání a moudře je použil (viz Mat 8,10; 19,22; Luk 7,50; Zjev 2,13,19). Uznání a povzbuzení mají velký vliv na prohloubení vztahů v rodině a na výchovu dětí.

Možná srovnáváš mnohé životy ve svém okolí, vzpomínáš, uvažuješ a přicházíš k závěru, že životy jsou takové,

jaké jsou, a ne, jaké by měly být. Co když v nesnadných podmínkách a okolnostech došlo k zbloudění, k havárii nebo zhroucení životních hodnot? Zůstaly sice zkušenosti, ale větší část života je už v nenávratnu. Ježíš Kristus nám dává šanci žít nově a s určitým cílem. Nikdy není pozdě na nový začátek s ním. On má moc odpustit tvé hříchy, odstranit narušenou minulost. S ním můžeš v modlitbě tvořit každodenní program. V porozumění a v souladu s ním získává život plnost. Pán Ježíš nabízí řešení i pro situace, kdy snad tvá dobrá vůle nemá ozvěnu z druhé strany. Tobě jde o dobré vztahy, ale tomu druhému na nich nezáleží. Odpuštění je cestou k probuzení, rozvoji a ověření opravdové lásky, a právě láska dává životu plnost.

JEN OBRAZ LÁSKY

V pověsti nebo v pohádce se může stát, že princ najde ve věži hradu zaprášený obraz krásné mladé dívky. Princ si uvědomí, že tu podobu nosil už dlouho ve svých představách. A malíř ji nakreslil. Je to přesně ta dívka, po které toužil... V pohádce většinou princ malíři uvěří, že ta dívka skutečně žije, a jde až na konec světa — nebo ještě kousek dál — jen aby ji našel.

Byl na tom malíř stejně jako princ? Také pouze o dívce snil, jenže na rozdíl od prince uměl zachytit její rysy na plátně? Formulujme si tu „pohádkovou otázku“ jednodušeji: Existovala ta dívka, nebo ne?

V malém rámu 13. kapitoly I. epistol Korintským napnul apoštol Pavel plátno s črtami jemných rysů lásky... „Krásný obraz“, řeklo už mnoho znalců. Jiní napsali hodnotná pojednání o filozofii a životě autora, o křesťanském filozofu Pavlovi. A jiní o autorovi moc nevěděli a dívali se jen na krásnou tvář. „Láska“, řekli většinou tiše a na konec toho slova pověsili mnozí z nich otazník.

O čem vlastně Pavel psal v 1. dopise Korintánům? Je to jen obraz jeho tužeb, umělecké ztvárnění myšlenky? Nebo Pavel tu tvář lásky někde viděl, potkal — a pak už mu ani nebylo ztěžko o ní krásně psát?

Jsi na tom jako princ z pohádky. Ten obraz se ti líbí a ta neskutečně krásná podoba lásky na něm — ta také někde v tobě dřímala. Teď si můžeš myslet, že i Pavel měl takové představy — jen představy — nebo se můžeš vydat na cestu s důvěrou, že láska, o které mluvil, skutečně je.

Pro mne není podstatné, že Pavel

o lásce psal, ale že se s ní setkal. Důvěřuji jeho prohlášením o životní zkušenosti s Kristem. Pavel je pro mne malířem, který nastínil to, co viděl. Ani jeho popis lásky není však dokonalý. O kolik dokonalejší musí být živá předloha: A právě proto mne na téhle zemi žene velká touha po setkání. Dívám se často na ten obraz nakreslený Pavlem, abych neztratila jistotu, že stojí za to najít živý model, že bude stát za to vidět Krista „tvář v tvář“.

Všechno, co o něm vím, všechno, co o něm historikové, teologové a kritici napsali, všechna hudba i obrazy v galeriích, které byly inspirovány myšlenkou o Kristu, jsou „jen částečné“ (1 Kor 13,10.12), jsou to jen „malá zrcadla“.

Dovolte mi ještě, abych vám řekla, co vím o Ježíši Kristu od Pavla. Narodili jsme se do jeho lásky. Dříve, než jsme vůbec o něčem věděli, Kristus nám připravil možnost pravého života. A když jsme ještě znali jen hřích, Kristus za nás zemřel. Dokázal tak svou lásku.

Apoštol Pavel se nesetkal na zemi s Kristem tak jako jiní apoštolové. Snad proto si tím více dal záležet, aby plně vyjádřil bezprostřednost setkání s Ježíšem a stále upínání se k jeho lásce. Říká: „Já vím, komu jsem uvěřil. A jsem si jist, že od Kristovy lásky mne nemůže nic odloučit.“

V Pavlových dopisech však čtu také o jiné straně Kristovy lásky. Právě proto, že láska je stálý růst, věčná — nemůže být věčný hřích. Kristus mu nastavil nesmlouvavou tvář, když vyhnal penězoměnce z chrámu, když kázel proti přetvářce, když nepřijal

zrádné satanovy nabídky v pokušení. I ve smrti zůstal velkým „ALE“ proti hříchu.

Kristus se ptá i po našem stanovisku vůči hříchu. Má však ještě daleko důležitější otázku. Ptá se, jaký máme postoj k němu. Neříkejme jen: „Krásný obraz!“ Všichni se ukážeme před skutečnou láskou a její přítomnost nás bude soudit (2 Kor 5,10). Jsou to příliš opravdové skutečnosti! Kristus a satan, víra a hřích, láska a sobectví.

Dnes milujeme Krista, kterého nevidíme (1 Jan 4,20). Až přijde podruhé na naši zemi, nám časným lidem se otevře věčnost. Neuvidíme už pouhý obraz, ale skutečnost. Nebeské setkání s Kristem. A on se nám už nikdy nevzdálí. Obrazy budou zbytečné. Všechny cesty, které k němu vedly, budou za námi — proroctví se naplní, učení bude nahrazeno plným poznáním — a před námi bude jen skutečná Láska. A Kristus — Bůh nás nepřestane ujišťovat o svém věčném oddání se — nám — lidem: navždy si ponechá své lidství a tvář, kterou je možno vidět.

P. ŠUSTKOVÁ

VYZNÁNÍ. KTERÉ ZMĚNILO SVĚT

Jak je to s vyznáním a vyznáváním?

Lidé ve všech dobách vyznávali svoji víru. Důvodem byly obvykle obranné postoje, které nutily vyznavače k jasnému vyhlášení obsahu víry nebo praktické potřeby (křestní praxe) či chvilné pány.

Od počátku žije církev vírou v Ježíše Krista, který stojí ve středu všeho jejího myšlení a života. A církev od začátku vyznává toho, kterému uvěřila. Víra má zcela určitý obsah a tento obsah musí být osobně přijat a vysloven. A tak dějiny církve jsou zároveň dějinami vyznání. Kořeny vyznávání je proto nutno hledat již v biblické situaci.

Sledujeme-li novozákonní události, vidíme, že základní vyznání zní: Ty jsi Kristus, ten Syn Boha živého (Mar 8,29; Mat 16,16), a další vyznání: Ježíš (onen z Nazareta) je Kristus (tj. Mesiáš, Pomazaný, Bohem ustanovený zachránce lidského rodu) nebo Kristus je Pán (rozumí se: Pán všehomíra, ředitel a ručitel lidských osudů a za-

chránce). V Novém zákoně nacházíme celou řadu vyznavačských textů (Jan 1,50; 9,68; 20,28; Mat 28,19; Skut 2,38; 8,37; 1 Kor 8,6; 1 Tim 3,16). Je zřejmé, že později se často stávalo, že obsah vyznání (mesiášský titul) splynul se jménem: Ježíš je Kristus v termínu Ježíš Kristus, Ježíš je Pán v Pán Ježíš apod.

Jak jsme již řekli, základní vyznání staré církve je christocentrické. Kristus je středem vyznání. Proto také v „apoštolském vyznání“ je nejprve zpracovaná druhá část — o Pánu Ježíši Kristu. Ale ovšem, Ježíš byl poslán Otcem, a proto předchází vyznání víry v Boha Otce, Stvořitele všeho a následuje vyznání víry v Ducha svatého, zpřítomňovatele Božích darů. Tak je dáno základní schéma kréda. Pravděpodobně skutečný prostor, ve kterém vyznání vzniká, je křestní vyučování.

Nejčastěji však církev formulovala svá vyznání v obraně proti falešnému učení. Také „apoštolské vyznání“ je později rozpracováno a situačně vloženo vzhledem k falešným naukám, které přicházejí a proti nimž se církev musí bránit (tak vznikají vyznání staré církve). I v dalších údobích církve slouží vyznání především k odmítání falešných nebiblických nauk nebo nařčení z kacířství, či k neohroženému vyložení čistých biblických pravd.

Každá nová situace, která vykazovala ohrožení čisté biblické víry, vzbuzovala potřebu jasného vyznání Boží pravdy. Ve staré církvi v boji proti ariánství (nauka, že Kristus není plně Bohem) vzniká nikájské (konstantinopolské) vyznání, v boji o plnost božství i lidství Pána Ježíše Krista chalcedonské vyznání a v zápase o platnost trojiční nauky tzv. Athanasiovo vyznání.

Z naší české reformace připomeňme alespoň slavné Čtyři pražské artikuly. Obsahují vyznání i program nastupující české reformace, Bratrské vyznání, formulované v zápase o uznání pravověrnosti Jednoty bratrské a České vyznání, společný projev protestantských církví v obraně své víry.

Ve světové reformaci jsou známy zvláště: Augsburské vyznání podané evangelickými stavy v Augsburgu roku 1530 císaři Karlu V. na obranu věci evangelia proti nařčení z falešných bludů, a 2. Helvetské vyznání, které bylo použito také v obraně proti nařčení z kacířství a stalo se vlastně vyznáním většiny švýcarských evangelií a později reformovaných církví v mnoha dalších zemích. V nové době vzpomeňme alespoň Barmské these, které se staly vyznavačským sborům v Německu výrazem víry v Ježíše Krista jako jediného Pána, v situaci zkompromitované církve doby Hitlerovy.

Také my, adventisté s.d., jsme církví, která se hlásí ke všem vyznáním Boží církve v dějinách, která věrně reprodukuje biblické poselství a tedy jsou jeho pomocnou zkratkou. I když jsme nevytvořili vlastní krédo, z prak-

tických důvodů jsme vyjádřili, jak rozumíme biblické zvěsti a formulovali základní body víry adventistů s.d. Jsou určeny zvláště pro vnější potřebu obrannou a vyznavačskou. Pro vnitřní potřebu slouží „Články víry“ pro křtěnce. A tak i když stavíme pouze na Písmu, které je naší věroučnou základnou, přece i my máme své „vyznání“ — stručné vyjádření naší víry dle Písma.

VYZNÁNÍ A DOGMA

Je přirozené, že celá řada otázek zůstala mimo naši odpověď. Především je to celá oblast otázek po vztahu vyznání a dogmatu. Je přece známo, že apostolikum požívá obecně platnost dogmatické závaznosti. A právě tak řada dalších vyznání. Jak skutečně vzniká dogma? V jaké situaci? Jak to, že se z vyznání stalo něco, co si nárokuje věroučnou závaznost? Jaký je rozdíl mezi chápáním dogmatu v katolicismu a protestantismu? Znalá stará církev vůbec dogmata? Nemělo pravdu hnutí, jež vrcholilo na počátku 20. století a které hovořilo, že prvotní křesťanství bylo nedogmatické? Nemáme již v Písmě vyznavačské texty takového rázu, že je jim přiměřena dogmatická závaznost?

Protože odpovědi na tyto otázky daleko přesahují rámec tohoto zamyšlení, nezbývá nám, než přislíbit, že se v některém z dalších čísel společně zamyslíme i nad tímto tématem.

Závěrem.

Je-li teologie myšlením víry a vyznáváme-li jako protestanté všeobecné kněžství věřících, je každý z nás teologem ve chvíli, kdy uvědoměle promýšlí Boží slovo, které na nás v moci Ducha působí.

I my se potřebujeme vrátit k základům víry, ohledat jejich apoštolský základ (tj. věrnost biblické zvěsti), spolehlivost vůči náporům doby a jejich životnost v čase, ve kterém obvykle vše staré ustrne na pouhých formách. A tak je pro nás celé studium „apoštolského vyznání“ výzvou k promýšlení tohoto vyznání, ke kladení nových otázek a k vlastním odpovědím na otázky, které nám nepřímou tento text pokládá. Obvykle nad známými pravdami mnoho nepřemýšlíme. Hovoří však potom ještě k nám? Oslovuje tě ještě „apoštolské vyznání“? Je to i tvé vyznání? Jsi připraven a schopen vyznat svou víru? (1 Petr 3,15).

„Apoštolské vyznání“ není obsaženo v Písmě, protože je vlastně jen jeho prostým, ale jasným shrnutím. Apoštolskost tohoto vyznání není dána autorstvím, nýbrž obsahem. Tak věřila prvotní církev, tak se bránila proti bludům, tak vyučovala ty, kteří přicházeli s touhou stát se údy „Kristova těla“, a tak také vyznávali křtěnci v odpověď na otázky, které jim byly položeny. Tak církev věřila, bránila se, vyučovala a vyznávala Otce jako Stvořitele, Krista jako Pána a Ducha jako Božího vůdce. A tak chceme žít a vyznávat i my.

LUDEK SVRČEK

...A PROTO JÍ DŮVĚŘUJEME

Je načase, abychom uzavřeli cyklus úvah o biblí, který měl být úvodem a návodem k její četbě. Mnozí křesťané čtou více knihy o biblí, než biblí samotnou. Trefně to vyjádřil prostý věřící muž slovy: „Některé lidé stále jen shánějí talíře, příbory a prostírání, ale k vlastnímu jídlu se nedostanou.“

V patnácti předcházejících článcích jsme si ukázali, jak bible vznikla, shrnuli jsme svědectví utvrzující nás ve víře v její božskou inspiraci, sledovali jsme její vnější růst od ručně psaných svitků až po naše malé kapesní bible, ukázali jsme si, jak ovlivnila svět, a tak nezbyvá, než přejít od přehledů, úvodů a návodů k praktickému čtení, které nás dovede k tomu, abychom osobně poznali, že bible je „živá Boží řeč“ a že zasahuje nitro člověka jako „ostrý meč“.

Dnes tedy naposled ještě několik rad, které nás mají uvést do praktického každodenního studia Božího slova.

KDE ZAČÍT A JAK POKRAČOVAT VE ČTENÍ BIBLÉ?

Mezi nejjednodušší knihy bible patří bezesporu Markovo evangelium. Začneme studiem této nejstarší dochované zprávy o životě a smrti Pána Ježíše. Je to vhodný úvod nejenom k Novému zákonu, ale k základům křesťanství. Marek psal pro nevěřící, kterým chtěl dokázat Ježíšovo božské poslání. Proto tak prostým a jednoduchým způsobem popisuje jeho nadpřirozené činy.

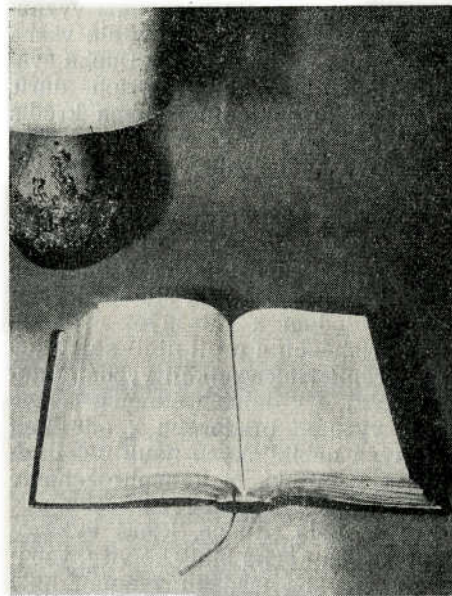
Po přečtení Markova evangelia prostuduj evangelium Matouše, který ho psal o několik let později. Je patrné, že ho adresoval především židovským čtenářům, kteří dobře znali Starý zákon. Opakovaně cituje starozákonní proroky a dokazuje, že Ježíš Kristus je ten předpověděný a židovským národem očekávaný Mesiáš.

Matouš pro nás zaznamenal šest velkých kázání Ježíše Krista. Kázání na hoře je nejznámější (5. a 6. kapitola). Kromě významných rad, obecně platných pro praktický život, obsahuje známá blahoslavenství a naučení o modlitbě s modlitbou Otčenáš. Další kázání (10. kap.) je návodem, jak máme zvěstovat evangelium. Ve třetím kázání (13. kap.) Pán Ježíš řadou obrazů a podobností přibližuje zásady Božího království. Obsahem čtvrtého kázání (18. kap.) jsou naučení a rady zaměřené na nejdůležitější vlastnosti, jež by se měly rozvíjet ve vztazích mezi lidmi v církvi i mimo ni; hovoří o odpuštění, pokoře a soucitu.

V pátém kázání (23. kap.) napomíná pokrytecké farizeje a šesté kázání (24. a 25. kap.) obsahuje proroctví o zničení Jeruzaléma a druhém Kristově příchodu.

Po prostudování Matoušova evange-

lia čti Lukášovo. Lukáše můžeme nazvat prvním církevním historikem. Tím, že uvádí jméno a rok panování římského císaře, vsazuje záznamy do pevného historického rámce. A protože Lukáš byl lékařem a ve svém povolání se setkával s lidskou bídou a utrpením, zaznamenal pro nás i události a Ježíšova kázání, ve kterých se odráží Spasitelův laskavý a humánní

postoj k nemocným a trpícím. Jako jediný zachytil podobenství o milosrdném Samaritánu, marnotratném synu, bohatci a Lazarovi.

Lukáš je také pisatelem v pořadí páté knihy Nového zákona — Skutků apoštolů, které jsou dějinami rané křesťanské církve. Tu si však přečti až po prostudování čtvrtého evangelia — Janova.

Janovo evangelium je velmi odlišné od tří předchozích. Třebaže všechna evangelia jsou určena všem lidem, přece nelze přehlédnout skutečnost, že jednotliví pisatelé je sepsali s určitým zaměřením. Marek psal pro Římany, Matouš pro Židy a Lukáš pro Řeky. Jak jsme již uvedli, Židé stavěli na tradici Starého zákona, proto se Matouš odvolává na Písma, která uznávali. Římská civilizace stála na ideách moci, proto Marek věnuje takovou pozornost skutkům Ježíše Krista, kterými prokázal svou nadpřirozenou moc. Řecká civilizace pěstovala kulturu, filozofii, moudrost, krásu a vyvyšovala rozum. Lukáš, ve snaze zasáhnout hloubavou mysl Řeků, se zaměřil na ty události ze života Ježíše Krista, které jej představují jako dokonalého a ideálního člověka a slavného Boha.

Teprve o mnoho let později — na sklonku 1. století — píše Jan čtvrté evangelium, ve kterém neobyčejným způsobem představuje Ježíšovo božství. Více než na skutky kladě důraz na Spasitelova slova.

Když se v evangeliích dobře seznámíš s ústřední postavou celé bible — Ježíšem Kristem, začni studovat jiné osoby. Ve Skutcích apoštolů se přibližíš k muži velké víry, nezlomné odvahy a houževnatosti — apoštolu Pavlovi.

Potom si přečti životopis Josefa v 1. knize Mojžíšově. Nenáviděn bratry, prodán do Egypta a tam uvězněn, byl posláze jmenován vysokým faraónovým úředníkem. Jeho dojemné setkání s bratry a otcem — to jsou příběhy plné napětí a hlubokých naučení.

Dále studuj život velkého osvoboditele Židů — Mojžíše. Začni u zprávy o jeho narození, přečti si, jak vynalézávala byla láska jeho matky, aby ho zachránila před smrtí. Druhá a čtvrtá kniha Mojžíšova ti otevrou nové pohledy do života tohoto velikána biblických dějin.

A co život Davidův! Z bezvýznamného pastýře se stal jeden z největších králů Izraele. Když si o něm dobře přečteš všechny zprávy v Samuelových knihách, porozumíš lépe žalům, které David napsal.

A tak bychom mohli ve výčtu pokračovat: Šalomoun, Daniel, Jeremiáš, Eliáš, Petr a jiní. Bible z nich nedělá hrdiny ani dokonalé lidi. Poznáš, že byli právě takoví, jako jsi i ty sám. Měli chyby, propadali malomyslnosti, klesali v pokušení a hřešili, ale ti opravdoví a upřímně věřící činili pokání a nechávali se Bohem vychovávat. Mezi postavami bible najdeš nejenom příklady strhující a hodné následování, ale i výstražné a odpudivé.

Velmi užitečné je studium témat. K tomu ovšem nutně potřebuješ biblickou konkordanci. V této pomůcce najdeš stovky témat, která bible nabízí k prozkoumání. Tak například si v konkordanci vybereš slova — modlitba — modlit se — a podle uvedeného seznamu vyhledáš v biblí všechna místa a modlitby. Tak se setkáš s lidmi, kteří se modlili, dočteš se, proč a jak se modlili a jaké byly výsledky jejich modliteb. Přijdeš na to, proč Bůh některé modlitby nemůže vyslyšet a zjistíš, jaké jsou podmínky úspěšných a účinných modliteb. Každé otevření konkordance se ti stane podnětem ke studiu nových témat. Najdeš v biblí místa, která můžeš srovnávat: poslušnost a neposlušnost, láska a nenávisť, víra a nevíra, spravedlnost a nespravedlnost, radost a zármutek, život a smrt... To všechno je jenom nepatrný výčet z nepřeberného množství otázek, jež se v biblí nabízejí ke studiu.

Další tematika, která každého uchvátí, jsou proroctví. Bible je jimi přímo nabitá. Snad nic více neupevní naši důvěru v biblí, jako právě poznání, že většina biblických proroctví se naplnila a mnohá z nich se před našimi zraky plní.

Při studiu bible objevíš i četná pozoruhodná místa, která tě udiví. Tak např. zjistíš, že dávno před Koperníkem napsal pisatel biblické knihy, že

Země není na ničem zavěšena (Job 26,7).

V r. 1630 zjistil Galileo, že vzduch má váhu. Již v nejstarší knize bible najdeš zprávu, že Bůh „větru váhu dává“ (Job 28,25). Ve třetí knize Mojžíšově (17,14) je napsáno, že „život každého tvora je v jeho krvi“. Tuto skutečnost potvrdil v roce 1628 William Harvey, když objevil krevní oběh.

V bibli opravdu čekají na čtenáře nová a nová překvapení. Je to kniha, kterou nemůže odložit ten, kdo ji jednou začal vážně číst. Ať v ní studujeme cokoli, nezapomeňme, že má jed-

no ústřední téma, které nesmíme přehlédnout a při studiu zanedbávat. Autor jedné biblické příručky napsal:

„Starý zákon nás seznamuje s jedním národem. Nový zákon nás seznamuje s jedním MUŽEM. Bůh povolal a vedl tento národ, aby mohl světu vydat onoho MUŽE! Pán Ježíš sám se stal člověkem — tím mužem, aby lidstvo o něm mělo konkrétní představu. Ježíš Kristus je Bůh vtělený do lidské podoby. Jeho příklad na zemi je ústřední událostí celých dějin. Starý zákon pro něj připravuje půdu, Nový zákon ho představuje v plném světle

jako Spasitele.“

A protože i ty Ježíše potřebuješ jako svého Spasitele, potřebuješ také bibli, ve které poznáš svůj pravý stav i Boží lásku, která tě volá k záchraně. Ať jsi mladý nebo starý, spokojený nebo rozčarovaný, šťastný nebo nešťastný, Bůh má v bibli poselství i pro tebe. Otevři bibli s důvěrou, s přesvědčením, že v ní mluví ON, pros ho o jeho vedení a porozumění a poznáš, že má pro tebe poselství, které právě potřebuješ.

Bible je kniha, která nikdy nezevšední. Vyzkoušej a ověř si to sám!

J. D.

VE STÁŘÍ SE MĚNÍ ORGANISMUS

měr se zužuje. Tento stav přechází plynule až ke stavu onemocnění. Proces může urychlit celá řada nemocí, výživa a jiné okolnosti.

Na stáří se mění i krevní tlak. Pravidlo, že systolický tlak (horní číslo z obou tlakových hodnot) převyšuje o 100 milimetrů rtuťového sloupce věk člověka, platí pouze velmi přibližně. I u 70letých by neměl rtuťový sloupec překročit 150 — 160 milimetrů. Důležitější pro nás jsou však hodnoty tlaku diastolického (dolní číslo z obou tlakových hodnot), které by nemělo překročit 100. Překročí-li se tato mez, dá se mluvit o zvýšeném tlaku.

I svalstvo ve stáří ochabuje. Především tenkrát, když se málo používá nebo netrénuje. Podmínkou dobré tělesné výkonnosti je dostatek zdravého, zacíleného pohybu. U tzv. civilizačních chorob (ischemická choroba srdce, nemoci páteře apod.) hraje nedostatek pohybu významnou roli. Dnešní člověk se více vozí, než chodí. Mnozí důchodci zpohodlní ještě více. Následky jsou zlé: oslabení svalů (také srdečního), odvápnění kostí, zkrácení svalů a kloubních vazů, zhoršení trávení, přibývání na váze apod. Proto je zvláště na stáří nutné denní cvičení a procházky rychlejším tempem.

Důchodci, zvykněte si vycházet denně za každého počasí, avšak vhodně oblečení. Denně procvičte klouby a páteř jen několika cviky, ale v maximálním rozsahu. Když nebudete takto cvičit, budou vám klouby pozvolna tuhnout. Postupně zvyšujte počet i náročnost cviků i délku chůze. Nejde o rekordy, ale na zátěž si musí srdce, plíce i svaly zvyknout.

Člověk, který chce být na stáří čilý, potřebuje i denní duševní činnost.

Každý orgán, není-li udržován v určité zátěži, rychle degeneruje. Kdo měl někdy zlomenou kost, jistě si pamatuje, jak mu pod sádrovým obvazem končetina zhubla. To proto, že svaly, jejichž činnost byla znemožněna tuhostí fixačního obvazu, rychle zeslábly a ztratily na objemu. Obdobně je tomu zejména u srdce. Nezatížíme-li srdce přiměřenou námahou, ztrácí rychle na své výkonnosti. O tom se můžeme přesvědčit, když někdy spěcháme na autobus nebo jdeme rychle do schodů. Najednou jako bychom měli „srdce v krku“, a nemůžeme dál. Lapáme po dechu.

Ještě rychleji ztrácí svou zdatnost náš mozek. Nezaměstnáme-li jej určitou námahou, jeho buňky rychle degenerují. Projevuje se to rychlým ztrácením paměti a schopností logického myšlení.

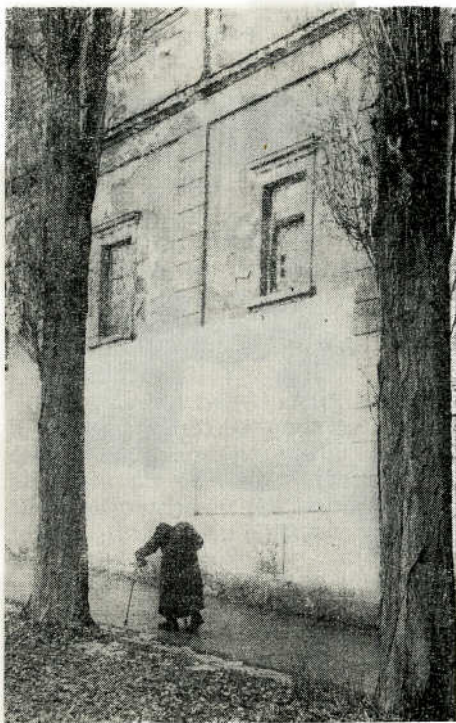
Podmínkou tělesné i duševní činnosti je zdravý spánek. Je nezbytný k regeneraci buněk v mozku, který má největší podíl na kvalitě činnosti všech orgánů těla. Únava ducha i těla

V Písmu čteme charakteristiku stáří: Nastanou zlé dny a dostaví se léta, o kterých řekneš: „Nemám v nich zalíbení“ (Kaz 12,1). Žalmista v poslední části svého života píše: Nezamítej mě, Bože, ve věku stáří. Neopouštěj mne, když pozbývám síl.

Přijde-li člověk „do let“, začne ho bolet hned tady, hned tam — ale přesto nemusí být ještě nemocen. Teprve až pochody zeslabení organismu překročí normální míru, dá se v medicíně mluvit o nemoci stáří. Výkonnost člověka ve velké míře je určována výkonností jeho krevního oběhu. Funkce takřka všech orgánů závisí na jejich dostatečném prokrvení. Přírozený proces stárnutí začíná velmi brzy na srdci a krevním oběhu. Výkonnost srdce na stáří slábne, a tím se zmenšuje i množství krve, které srdce svým tempem vhání do cév. Při tělesném klidu nebo při lehké práci nepozorujeme tuto sníženou činnost srdce. Teprve když nastane větší zatížení, objeví se i potíže, které snižují výkonnost.

Také elasticita cév se začíná zmenšovat už od třetího desetiletí života člověka. Na cévní stěně se začínají usazovat vápník a tuky. Tím cévy ztrácejí svou pružnost. S přibývajícím stářím jsou křehčí a jejich vnitřní prů-

Není-li před spaním možná sprcha, umyjeme teplou a pak opláchneme studenou vodou alespoň horní část těla a všechna potivá místa. Nikdy si nedáváme horkou koupel před spaním. Nemáme-li možnost studené sprchy, tak si dopřejeme alespoň vzdušnou lázeň.

Vědomě se musíme snažit o dobrou duševní pohodu. Vyloučíme vše rušivé, každé malicherné rozčilování, vzrušující četbu apod. Věřící lidé mají velkou výhodu, modlitba před spaním je nejen uklidní, ale dokáže se odevzdaně položit do Božích rukou podle rady Písma: „Všechnu svou starost vložte na Boha, on o vás pečuje.“ V důvěře v Boží ochranu uléhají pak ke spánku.

Cílevědomá snaha o dobrou duševní pohodu se vyplatí. To znamená nerozčilovat se pro malichernosti, nezatěžovat mysl zbytečnými starostmi, přemáhat špatnou náladu, snažit se o dobré vztahy nejen k ostatním členům rodiny, ale i ke všem sousedům. Na druhé straně je nutné zvážit, zda je rozumné, aby důchodce pracoval dál na plný úvazek, nebo jako dědeček či babička hlídali celý den vnoučata, přitom neměli čas pro sebe a nemohli si ani v klidu odpočinout.

Rok 1982 byl Organizací spojených národů označen jako Rok úcty ke stáří. Úcta ke starším má za cíl ovlivňovat postoje občanské veřejnosti k naší starší generaci a vytvářet pro to potřebné podmínky. To bude dlouhodobý a nesnadný proces výchovy široké veřejnosti, zejména mladších generací k citlivému vztahu ke starým lidem v rodině, v práci a ve společnosti vůbec. Ale není to nic nového. Už před třemi tisíci lety nechal Pán Bůh napsat v bibli: „Před člověkem šedivým povstaň a cti osobu starého“ (3 Moj 19,32).

Podle pramenů zpracoval
KAREL ŠPINAR

Dva modlitebníci

„O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství: „Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus, druhý celník. Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil: Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo i jako tento celník. Postím se dvakrát za týden a dávám desátky ze všeho, co získám. Avšak celník stál docela vzadu a nedovdával se ani oči k nebi pozdvihnout; bil se do prsou a říkal: Bože, slituj se nade mnou hříšným. Pravím vám, že ten celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, a ne farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen“ (Luk 18,9-14).

Toto podobenství je tak prosté a pro mnohé již od dětství známé, že se skoro ostýchám vůbec ještě něco o něm napsat. Proč jako dospělý mám přemýšlet o tom, čemu rozumí i dítě? Ale právě u těch důvěrně známých věcí často přehlédneme vnitřní tajemství.

„Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili.“ Když se na ně díváme z dálky, oba vypadají zbožně. Jeden je horlivý farizeus. Koná mnoho dobrých skutků a svou bohoslužbu bere smrtelně vážně. Zda je někdo opravdu srdcem při své věci, poznáme okamžitě, jde-li o peníze. Tady totiž u mnoha lidí končí křesťanství. Ale nikoli u farizea. Bůh mu je skutečností, při nejmenším takovou, jako cinkající mince v peněžence. To bychom neměli přehlédnout. Chápeme, že si lidé farizea vážili. Úplně jiný je celník, druhá postava podobenství. Je to drsný člověk. Zatímco působí mezi lidmi jen rozkladně, pracuje farizeus obětavě, aby si národ zachoval posvátné tradice a víru.

Když si to všechno uvědomíme, pak není již tak zcela samozřejmé, že Pán Ježíš celníka chválí a že farizea nechává propadnout. Z Boží strany zřejmě všechno vypadá jinak než z lidského pohledu.

Pokusme se porozumět Bohu, který tak podivně jedná a vynasnažme se obě postavy vidět tak, jak se jeví Božímu zraku. Tento pohled nás zřejmě úplně zděsí, protože obě postavy jsou nám velmi blízké.

Možná se nechceme podobat farizeovi se vztyčenou hlavou a sebevědomím, snažíme se vypadat jako celník, ale trochu jiný, než jak je popsán zde v podobenství. Nejeden, kdo se považuje za celníka v tom kladném smyslu, se u sebe modlí: „Děkuji ti, Bože, že nejsem tak pyšný jako farizeus. Já jsem dráč, nespravedlivý a smilník. Člověk už je takový a já jsem také takový, ale já jsem si toho aspoň vědom, a proto přece jen o trošičku

lepší než ostatní. Proto, milý Bože, už tím, že nic nepředstírám, jsem přece pořádný člověk.“ Taková pycha je skutečně epidemií mezi věřícími.

Zde narážíme na otázku, v čem vlastně spočívá skutečný rozdíl mezi oběma postavami, jestliže celník může být pyšný a farizeus pokorný, jestliže Bůh může přebývat s nehodnými a ďábel může sedět pod rouškou zbožných?

Předně mají mnoho společného. Oba mužové chtějí stát před Bohem, chtějí být v jeho přítomnosti. Nehledají Boha jen v přírodě. Lidé, kteří se utíkají k přírodě, chtějí většinou jen náboženský zážitek, ale dále zůstávají beze změny. Bůh v přírodě totiž nezasahuje do jejich života. Nesoudí je, nic jim nepřikazuje, v něm se mohou jen kochat. Bůh přírody je svou vznešeností povznesen nad náš soukromý život.

Obě postavy chtějí a také činí něco více. Předstupují před Boha a hledají jeho vůli. Nechtějí žít v oblasti laciné nezávislosti, ale podřizují se Bohu. To není tak zcela bezvýznamné.

Jeich bohoslužba vykazuje ještě hlubší přibuznost. Oba Bohu děkují. Celník mu děkuje — i když to říká formou prosby — že vůbec existuje něco takového jako milost, že někdo jako on se smí přiblížit, že jako nehodný smí přistoupit. Také farizeus děkuje Bohu — ale za co mu vlastně děkuje? Za to, že Duch Boží vykonal v jeho životě velké dílo, že ho vysvobodil z pout hříchu, že ho vytrhl ze sobectví. Také farizeus chválí Boží milost. Co se dá proti tomu namítat?

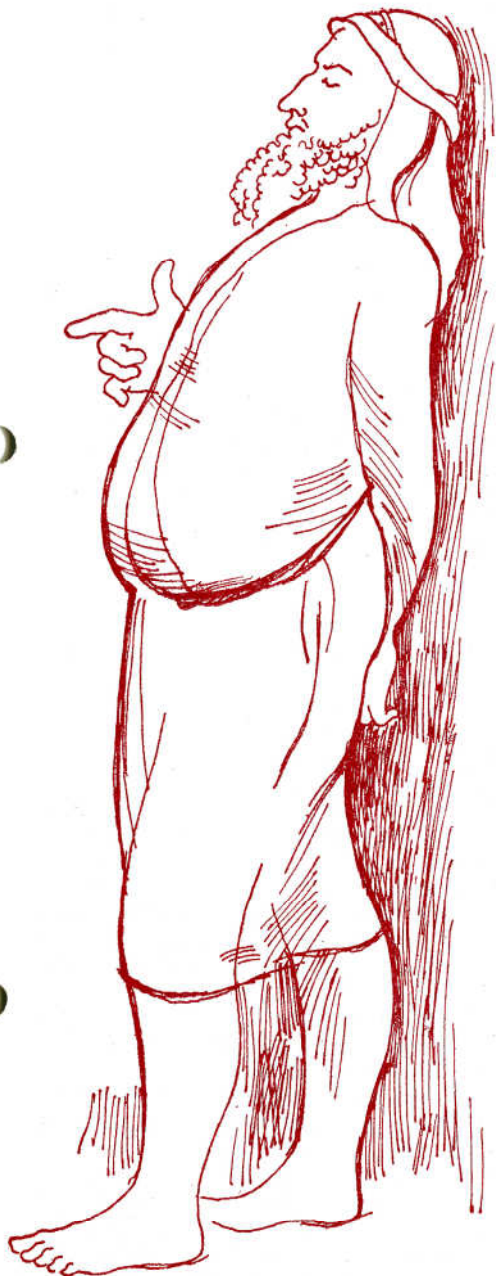
Již to, že oslovují Boha s vděčností, ukazuje, že vnikli hlouběji do Božích tajemství. Začátečníci a příležitostní křesťané se omezují na prosby, především když jsou v nouzi. Hned v příštím okamžiku na Boha zapomínají. Kdo Bohu děkuje, ukazuje, že mu nejde jen o okamžitou pomoc, ale přímo o Boha, o společenství s ním a o Boží pokoj. Proč potom je děkovná modlitba celníka přijata a farizeova odmítnuta? Musíme hledat ještě důkladněji, abychom objevili u farizea i u sebe onen kritický bod.

Oba něco na sebe vyznávají. Celník vyznává, že před Bohem nemůže obstát se svým obtíženým svědomím. A v tom má jistě pravdu. Farizeus se domnívá, že obstát může. Je přece skutečně jiný než ten pochybný člověk tam na prahu svatyně. Lidé okolo Pána Ježíše mysleli, že jen spravedlivý a dobrý člověk může obstát v Boží přítomnosti. „Kdo vstoupí na horu Hospodinovu? A kdo smí stát na jeho svatém místě?“ Táže se žalmista a odpovídá: „Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí“ (Žalm 24,3,4). Ale Pán Ježíš přišel a připomněl lidem, že je i jiná odpověď na danou otázku. V podoben-

ství vyprávěl o člověku nečistých rukou a o člověku nečistého srdce.

JAK OBA DOŠLI SEBEPOZNÁNÍ?

Zde narážíme na hlavní rozdíl. Chceme-li poznat sami sebe, musíme přece mít měřítko. V otázce měřítka vidím rozdíl obou postav. Farizeus se měří směrem „dolů“. Když chce před

Bohem určit svou hodnotu, zvolí si za měřítko zlého celníka. Rozdíl se opravdu přímo vnucují. Farizeus jistě ví, jak je tomu s jeho myšlenkami a žádostmi. Ale on se s nimi vypořádá. Celník se jimi nechá unášet bez zábran a kázně. Kdo se orientuje směrem „dolů“ a měří se slabostí svých bližních, stává se pyšný. Nejde mu ani o to, aby jiné špinil, ale spíše, aby ve srovnání s jejich špatností vypadal dobrý. Farizeus sebe posuzoval podle jiných lidí, a jiné lidi posuzoval podle sebe. Čím byli špatnější, tím se zdál spravedlivější. Je výstražným příkla-

dem srovnávání směrem „dolů“. Tím se všechno, co říká i přes jednotlivé pravdy, stává falší a lží. Měřítka znehodnocuje také upřímnost jeho děkovné modlitby. Jistě, děkuje Bohu za to, že ho učinil tím, čím je. Ví, že to není jeho zásluha. Jelikož jednou propadl falešnému směru pohledu, opanoval ho zlovyk srovnávání s lidmi, a proto se samolibě prohlížel. Kdo jednou s Bohem něco prožil, nemůže si za měřítko vzít ostatní lidi.

Kdo předstupuje před Boha se zatíženým svědomím, nedívá se na ostatní lidi. Celník je úplně sám s Bohem. Netrápí ho myšlenka: „Farizeus je sice jiný formát než já, ale má také své vroubky, je to také hříšník.“ Bylo by to zcela správné a pravdivé. Ale stojí-li člověk opravdu před Bohem, jsou mu mnohé „pravdy“ úplně lhostejné. Celníkův pohled je ryzí a upřímný. Měří se směrem „nahoru“. Jen Bůh je jeho měřítkem.

DVĚ STANOVISKA

Víme, že také apoštol Pavel se příležitostně chlubil (1 Kor 15,10; 11,16). Ale zřejmě to bylo méněno jinak než u farizea. Pavel zůstal při tom velkým učitelem Božího milosrdenství. Chlubil se svou slabostí. Už to, že chlubení nazývá „bláznovstvím“, ukazuje, že nechtěl pronést poslední hodnocení před Bohem. Chlubení odkázal do kouta jako něco posledního, co platí jen před lidmi.

Nesprávně bychom chápali naše podobnost, kdybychom z něj chtěli usoudit, že mezi lidmi nemá existovat žádný rozdíl. V lidské rovině musejí být rozdíly hodnocení a dělení na zlé a dobré. Bylo by přece groteskní, kdyby se odpovědný vedoucí nesměl zeptat uchazeče o místo na jeho osobní profil, zda dosud něco vykonal. Ovšem tyto lidské a společenské rozdíly nemají platnost před onou poslední instancí, před níž jsme všichni jako otevřená kniha a všichni hříšníci.

Co víme my lidé jeden o druhém? Co víme o tom, jak ty a já budeme vypadat před posledním soudem? Co věděl farizeus o celníkovi? Žijeme mezi chybnými úsudky, které nyní vynášíme a mezi překvapeními, která jednou přinese poslední soud. Která bychom se měli ponížene zastavit před posledním tajemstvím druhého člověka, před tajemstvím, o kterém ví jen jeho nebeský Otec.

Závěrem si položíme otázku: Jak asi odešel celník? Řekl snad, že nyní může pokračovat a dále okrádat lidi, vždyť zjistil, že Bůh nikoho neodhání a že přijímá i hříšného člověka? Anebž zářil vděčností a rozhodl se, že by nepřenesl přes srdce, kdyby nebeskému Otci měl způsobit bolest a zklamat jej nějakým hříchem? Na konci podobnosti je napsáno: „Celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, ne farizeus.“

Možná, že se za rok mohl v chrámu modlit: „Hle, Pane, můj život se zmé-

nil k dobrému, od té doby jsem už nikoho neošidil. Nepřenesl bych přes srdce, abych tě zarmoutil. Děkuji ti, že jsi mi svým milosrdenstvím dodal odvahy a daroval mi novou příležitost a že jsem byl tak viditelně tebou veden.“ Zaslechli jsme jemné rozdíly mezi způsobem, jakým se modlí farizeus a jak se asi za rok bude modlit celník? Docela malé rozdíly rozhodují někdy o věčném údělu. Falešný, nadutý pohled na bližního může v nás zmařit Boží milost.

Možná, že se někdo zeptá jako kdy si učedníci: „Kdo potom může být spasen?“ Kdo z nás se znovu a znovu nepřistihne při onom pyšném pohledu? Mohu připomenout jen odpověď Pána Ježíše: „U lidí je to nemožné, ale u Boha je možné všechno.“

Kéž se necháme Duchem svatým dovést docela na konec jako celník! Pak s námi může začít Bůh, pak se stane naším Otcem a my novými osvobozenými lidmi.

J. MARCOLLA

KONSTANTINOPOLIS — nový ŘÍM

V době, kdy se začalo rozpadat římské impérium, obraceli císařové svou pozornost k východu. Roku 284 dosedl na císařský trůn Dioklecián, rozdělil impérium na dvě části a zřídil nové hlavní město — Nikomédii, dnešní Izmit v Turecku, na východním okraji Marmarského moře. Nechal přestavět a rozšířit hlavní město, takže se stalo čtvrtým městem říše.

Pokud jde o pronásledování křesťanů, překonal tento císař všechny své předchůdce. Když hlavní město Nikomédii zničil požár, obvinil ze založení ohně křesťany, podobně jako již dříve císař Nero, a rozpoutal období nejkruťejšího pronásledování. Císařským dekretem z roku 303 zakázal křesťanství ve své říši. Dioklecián sice roku 305 odstoupil, ale pronásledování trvalo až do roku 313, kdy císař Konstantin zaručil křesťanství Milánským ediktem plnou svobodu náboženskou.

Stará tradice vypráví, že Konstantin viděl ve snu na obloze kříž a slova „hoc signo vinces“ (v tomto znamení zvítězíš). Údajně nechal znamením kříže namalovat na štíty svých vojáků. Když pak v bitvě u Mulvijského mostu roku 312 zvítězil nad svým odpůrcem Maxentiem a stal se císařem západní části impéria, změnil svůj postoj ke křesťanství. V roce 324 ovládl také východní část. Téměř bez boje pak obsadil město Byzantion na asijské straně Bosporu.

Konstantin pochopil strategický význam tohoto města ve styčném bodě mezi Evropou a Asií. Budoucnost leží spíše zde, než v Římě. A proto se rozhodl právě sem přenést hlavní stan své vlády nad východní i západní částí říše — založit Nový Řím, Konstantinopolis (dnešní turecký Istanbul). Nechal postavit město na rozloze čtyřikrát větší než tehdejší Řím.

I dnes je možno v Istanbulu vidět ještě řadu pozůstatků Konstantinova města. Dokonce i části starých městských hradb. Většina z nich je ovšem o století mladší a pochází z doby císaře Theodosia II. Zachoval se i starý akvadukt, kterým přiváděli do města vodu ze vzdálenosti asi 30 kilometrů.

Konstantin nechal na jednom z pahorků zastavěných městem postavit monumentální fórum. V centru stál obrovský sloup a na jeho vrcholu bronzová socha Apollóna, boha Slunce. Okolo nechal postavit sloupovářad a nádherné arkády. Konstantin oddaně uctíval Slunce. Sloup se zřítíl za bouře v roce 1105. Dodnes se zachovala pouze část původního sloupu.

Do mramorového podstavce nechal Konstantin zabudovat řadu relikvií. Císař se snažil získat podporu a přízeň jak u pohanů tak i u křesťanů,

proto použil jak pohanské, tak i křesťanské relikvie. Byl mezi nimi dřevěný obraz bohyně Athény, který původně stával v Tróji a pak v Římě, dále sekyra, kterou používal Noe při stavbě korábu, část skály, do které udeřil Mojžíš, drobtý ze svatební hostiny v Káni, kde Pán Ježíš proměnil vodu ve víno, úlomek dřeva z kříže a alabastrová nádoba, v níž byla mast, kterou pomazala Maria nohy Pána Ježíše. Nestlačíme žasnout, jak Konstantin „sesbíral“ všechny tyto rarity. Záměr je ovšem jednoznačný. Sloup se měl stát předmětem uctívání jak pro pohana, tak i pro křesťany.

Pod pahorkem, na němž stávalo fórum, směrem k moři, postavil Konstantin svůj císařský palác a vedle něj závodistiště pro koně. I když z paláce nezůstalo naprosto nic, ještě dodnes je možno snadno poznat, kde stávala dostihová dráha. Závodistiště začal stavět Septimus Severus v roce 203. Konstantin je však nechal rozšířit. Hlediště mohlo podle odhadu pojmut až 100 000 diváků.

Uprostřed bývalé závodní dráhy dnes stojí dvacet metrů vysoký obelisk Thutmose III. Obelisk je z různového granitu, pochází z Asuánu a roku 1471 př. Kr. jej jmenovaný farao postavil v Heliopolisu, starověkém městě boha Slunce v Egyptě. V roce 390 po Kr. jej nechal Theodosius I. převést do Konstantinopole a vztyčit ve středu dostihové dráhy. Hieroglyfy na obelisku popisují válečné úspěchy Thutmose III., zatímco mramorový podstavec pokrývají reliéfy závodistiště a zpráva o vztyčení obelisku. Ve starém Heliopolisu stávaly původně nejméně čtyři takové obelisky. Dnes tam však zůstal pouze jediný. Jak jsme uvedli, jeden z nich se dostal před staletími do Konstantinopole a další se mnohem později přestěhovaly do centrálního parku v New Yorku a na břeh Temže do Londýna.

Na konci závodistiště stojí již značně narušený obelisk císaře Konstantina Porfyrogennéta, z poloviny 10. století. Má se za to, že i tento obelisk stával v závodistišti mnohem dříve a že jej v 10. století pouze opravovali. Původně jej pokrývaly bronzové desky a reliéfy. Dnes po nich zůstaly jen upevňovací otvory.

Nejdůležitější na závodistišti byl hadový sloup. Dříve stával v posvátném delfském údolí a vrobil cestu k Apollónovu chrámu. Kolem něj po staletí procházeli poutníci na cestě za věštbou do proslulého chrámu. Sloup měl původně připomínat konečnou porážku Peršanů v bitvě u Platea roku 479 př. Kr. Znázorňoval tři propletené hady, kteří svými hlavami podpírali zla-

tý tripod — věšteckou stolicí Pýthie z Delfa. Z původně asi osmimetrového sloupu zůstal pouze něco přes pět metrů vysoký zbytek.

Za Konstantina i jeho nástupců bylo závodistiště srdcem a středem města. Mezi hlavní atrakce patřily závody vozů, vášeň téměř všech vrstev obyvatelstva. Cti zvítězit v takovém závodě si lidé vážili více než samotné odměny pro vítěze. Sestávala z určité peněžní částky, pláště a vavřínového věnce, který uděloval samotný císař před svou lóží.

Nedaleko dostihové dráhy Konstantin nechal postavit to, čemu se dnes říká „podzemní cisterna“. Turci ji nazývají „podzemní palác“. I když stavbu započal Konstantin, dnes můžeme pozorovat jen podobu, jakou jí vtiskl v 6. stol. Justinian. I dnes se ve vodě zrcadí 336 sloupů, po 28 ve 12 řadách. Všechny mají nádherné korintské hlavice.

Konstantin si velmi přál sjednotit namnoze protichůdné síly ve svém impériu. Proto volil střední cestu mezi svými pohanskými a křesťanskými poddanými. I když udělal křesťanům rovnoprávnost, nijak neomezoval pohanské kultury. Vedle starých pohanských chrámů nechal budovat nové. Nedaleko závodistiště dal postavit chrám zasvěcený Kastorovi a Polluxovi.

Dovolil ovšem i křesťanům, aby si stavěli chrámy. První z nich, chrám Hagia Irené, stojí na místě, kde původně stával chrám bohyně Afrodity. Dnešní podoba tohoto chrámu pochází rovněž z doby císaře Justiniana. Slavnější je ovšem o něco mladší chrám Hagia Sofia.

Stavební styl tohoto císaře se rozešel se vzorem pohanských chrámů a více se přiblížil římským civilním stavbám typu „bazilika“. To bylo již v době, kdy Konstantin dokázal spojit křesťanství se státní mocí. Křesťané jej uznávali a dávali mu úctu jako apoštolům, považovali jej za představitele Kristovy vlády na zemi. Spojil moc císařů s autoritou církve a ovládal jak církev, tak i stát.

Největší církevní stavbou Konstantina byl chrám Svatých apoštolů na dalším z pahorků ve městě. Císaře tam uložili po smrti jako „třináctého apoštola“. Všechny jeho nástupce tam pohřbívali pravidelně. Tato hrobka byzantských císařů se nám ovšem nedochovala. Byla úplně zničena, když město v roce 1453 dobyli Turci.

Stavba Nového Říma, nebo také Říma východu, trvala šest let. Slavnost-

Bezmezná milost

ně jej dokončili 11. května 330. Velkolepé procesí tvořené kněžími, senátory a císařskými hodnostáři vystoupilo na fórum. Tam slavnostně odhalili sochu císaře Konstantina v podobě Apollóna na hlavním sloupu. Kněz vyhlásil jméno nového města — Konstantinopolis.

Když skončila křesťanská slavnost, začaly na závoďišti hry a pohanské oslavy. V okázalém průvodu vezli na „slunečném voze“ pozlacenou dřevěnou sochu císaře, který ve svých rukou držel sochu Tyché, symbol šťastného osudu města. Konstantin přikázal, aby se všechny obřady opakovaly při každé výroční oslavě založení města.

Císař Konstantin původně patřil mezi oddané uctívatele Slunce. Jelikož chtěl tento starý pohanský kult nějak sladit s novým náboženstvím křesťanů, vydal roku 321 zákon, kterým prikazoval zachovávat neděle, dne, který uctívali jeho pohanští poddaní jako sváté Slunce.

I když Konstantin, zvaný také „ochránce křesťanství“, ukončil pronásledování křesťanů, vyvolal období vnitřních napětí a věroučných sporů, které v církvi trvaly celá další staletí. Jeho zásahy do křesťanství měly spíše mocenský charakter. Protože chtěl vytvořit jednotnou říši s jednotným náboženstvím, svolal roku 325 Nikájský koncil, první ze sedmi koncilů, ke kterým došlo v následujících pěti stoletích.

Mnozí účastníci koncilu na sobě nesli stopy po pronásledování za Diokleciána — byli zmrzačení, bez údů, bez očí, se znetvořenými tvářemi. Tento koncil vytvořil „Nikájské krédo“, zřejmě nejznámější ze všech křesťanských vyznání víry. Nejdůležitějším účastníkem koncilu byl samozřejmě císař Konstantin. Zosobňoval světskou moc i církevní autoritu.

Na mincích Konstantina se poprvé objevil kříž spolu se symboly pohanských bohů. Císař si přivlastnil titul dřívějších nejvyšších kněží státního pohanského kultu — pontifex maximus. Senátoři jej podle dřívějších zvyků řadili mezi bohy.

Když se mocenské těžiště impéria přeneslo z Říma do Konstantinopole, zůstal ve starém Římě jako nejvyšší hodnostář biskup. Mocenské vakuum mu poskytlo prostor, aby jeho vliv rostl a aby se později stal „hlavou všech svatých církví“, jak jej nazval císař Justinian, který roku 533 prohlásil křesťanství za státní náboženství. Účinnost zákona byla však prosazena až roku 538, po porážce Ostrogotů, posledního z Ariánských národů, který neuznával moc římské církve. Tohoto roku skončily dějiny starověku a začaly se psát dějiny další epochy — středověku. Toto datum je také významným mezníkem v biblických proctvích.

V. BERG

Elizeus právě vyřešil jeden důležitý mezinárodní problém a pomohl tisícům lidí. Nyní měl pomoci jedné prosté, soužené duši. Opustil hluk vojenského tábora a šel do tichého domu, kde došlo k velké domácí krizi. Bůh má zájem o potřeby všech lidí. U Pána se jednotlivci nikdy neztratí ve velkém zástupu.

Jedna utýraná vdova se ubírá o pomoc k proroku Elizeovi. Josephus Flavius praví, že jejím manželem byl obětavý a laskavý Abdiáš, který byl kdysi zřejmě jedním ze studentů v prorockých školách. Náhle onemocněl a zemřel. Zanechal dva malé chlapce a velký dluh. Josephus píše, že do dluhu se dostal tím, že když Jezabel mordovala proroky Hospodinovy, on skryl sto proroků v jeskyni a krmil je chlebem a vodou (1 Král 18,4).

Věřitelé, kteří měli tvrdé srdce, přišli do domu vdovy a odnesli všechny hodnotné věci. Proti výslovné vůli Boží zmocnili se jejího majetku a dali jej do dražby. To však nestačilo na úhradu dluhu. Věřitelé přišli, aby jí vzali její dva syny. Chtěli je mít jako své sluh, aby tak vyrovnali rozdíl v dluhu.

Ve svém zoufalství odebrala se žena k Elizeovi a říká: „Tvůj služebník, můj muž, je mrtev. Ty víš, že se tvůj služebník bál Hospodina.“ Pak mu předkládá všechno, co ji tíží na srdci. Pozoruhodná je její úcta k manželovi, kterou vidíme ve slovech: „Tvůj služebník se bál Hospodina.“ Navzdory tomu, že byl věrný Bohu a sloužil mu, Bůh dopustil předčasnou smrt tohoto nábožného pracovníka. V přítomných podmínkách života neexistuje záruka, že dobří lidé nebudou postiženi nenadálou smrtí a že jejich rodiny se nedostanou do tísnivé situace. Nepřítel spásy způsobuje právě Božím lidem velkou bolest a ztrátu. Má naději, že se z nich takto stanou Boží odpůrci. Zkušenost Jobova a jeho utrpení nám dostatečně ukazují, jak nepřítel pracuje proti „dokonalým“ lidem (Job 1,8). Písmo nám však zjevuje, že Bůh je „otec sirotků a ochráncem vdov“ (Žalm 68,6). Naše nouze je zároveň příležitostí, které využívá Duch svatý. Někdy „nedostáváme, protože neprosíme“ (Jak 4,2,3).

Elizeus se zdvořile zeptal ženy: „Co mohu pro tebe udělat? Pověz mi, co máš doma.“ Chudá žena byla schopna hned odpovědět. Neměla žádné problémy se svým inventářem. Myslím, že odpověděla s přídavkem ironie: „Tvá služebnice nemá v domě nic než baňku oleje.“

Viděli jste už někdy dům, z kterého věřitelé vynesli vskutku všechno?

V takovém domě to bývá jako po bitvě. Kusy a cáry z toho, co už nikdo nechce, je vidět všude. Tak to vypadalo v domě této vdovy. Věřitelé tam nechali jen baňku oleje.

Elizeus jí říká a pozorně naslouchal. Stál tu před ní jako představitel soucitného Spasitele, který rozuměl každému a byl ochoten vždycky pomoci. Prorok se nenechal zmást zdánlivým nedostatkem zdrojů. Dal dobrý návrh: „Jdi, vypůjč si venku nádoby ode všech svých sousedů, prázdné nádoby, ale nespokoj se s málem.“ Jinými slovy: „Nepůjčuj si jich málo!“ Jak velká byla prorokova důvěra v Boha! Jeho víra inspirovala víru této ubohé ženy. Prorokova výzva zněla autoritativně, a proto se dala do práce tak, jak jí přikázal. Nestarala se o to, co budou sousedé říkat na její divný čin. Poslechla doslova. Poslala své syny, aby navštívili další a další domy. Navštívili všechna místa, kde byly prázdné nádoby. Brzy všechny police a poschody v jejím domě byly naplněny nádobami.

Potom si vzpoměla na další návrh Elizeův: „Pak jdi domů, zavři za sebou a za svými syny dveře a nalévej do všech těch nádob; plné dávej stranou.“ Když její synové zaklepalí na dveře posledního souseda a přinesli poslední nádobu, kterou mohli sehnat, zavolala je dovnitř a zavřela dveře. — Některé kapitoly našeho života jsou velmi osobní. Zvědavé a pochybovačné oči nás nesmějí v takové situaci vidět. Bůh nás vidí při naší soukromé modlitbě a odplácí nám zjevně.

Vdova jistě pozvedla své srdce v modlitbě k Pánu. Vždyť byla vdovou po jednom z nejlepších synů prorockých! Pak vzala svou malou nádobu oleje a začala vyprazdňovat její žalostně malý obsah do velkého džbánu.

Dovedeme si představit její dva chlapce, jak z rozšířenými očima všechno pečlivě sledovali. Dívali se na malou nádobu a pak do prázdnoty velkého džbánu. K jejich údivu však olej tek, dokud nebyla velká nádoba naplněna. Srdce matky i dětí překypovalo radostí a vděčností. Naplnili všechny nádoby na zemi, pak ještě ve všech dalších pokojích a místech. Za krátkou dobu každá prázdná nádoba v domě byla naplněna vzácným a drahým olejem. Dovedeme si představit matku, jak volala: „Synu, přines ještě další nádobu!“ A on odpověděl: „Maminko, už není ani jednoho prázdného džbánu, nádoby ani baňky!“ Olej přestal téci, když byla vyčerpána možnost přijímat.

Ve velkém vzrušení přišla žena okamžitě k prorokovi a vyprávěla mu svou vzácnou zkušenost. On jí dal po-

kyn: „Jdi prodat olej a vyrovnej svůj dluh. Potom budeš se svými syny žít z toho, co zbude.“ Neřekl jí, aby nejdříve užívala pohodlí, žila blahobytně a teprve potom zaplatila věřitelům z toho, co jí zbude. To není způsob, jakému nás učí bible. Boží tekuté zlato krylo všechny její potřeby a ona se naučila žít z toho, co jí zůstalo.

Čemu nás učí tento zvláštní příběh, který se odehrál před třemi tisíci lety? V první řadě poznáváme, že i nevinní lidé často trpí. Ačkoli manžel této ženy byl hodný muž, zanechal jí břemena, která nemohla unést. V kritické situaci však máme vždycky jednoho, na něž se můžeme obrátit. Ten, který je větší než Elizeus, je nám blízko. Ježíš je ochoten pomoci nám dnes, tak jako pomohl oné vdově před tisíci lety.

Prorokova otázka k ženě byla podnětná: „Co mohu pro tebe udělat?“ Bůh si přeje, abychom přišli k němu se svými problémy. Chce, abychom mu řekli o všech svých radostech, touhách i strastech.

Elizeus položil další otázku: „Pověz mi, co máš doma?“ To se jí mohlo nejdříve zdát ironické. Byla přesvědčena, že nemá nic. Cožpak mu neřekla, že všechno bylo prodáno a že i její děti měly být vlastně také dány do dražby? Pak si ale vzpomněla na malou baňku oleje. Bůh nás nikdy nenechá bez zdrojů. Vždycky je tu nablízku něco, čeho se můžeme chopit. S Božím požehnáním i ty nejnepatrnější pro-

středky mohou být vhodné a pomoci nám. Žena jistě neměla tušení o tom, že by ji malá baňka oleje mohla vytrhnout z finanční tísně. A přece ji vytrhla!

Domníváte se, že Bůh vás nechá bez zdrojů pomoci? Podívejte se kolem sebe! Pečlivě sledujte své dary. Brzy zjistíte, že opravdu nějaké máte a že jich můžete využít v životě k plnění závazků a povinností. Bůh může „učiniti mnohem hojněji, než my prosíme aneb rozumíme“ (Ef 3,20). On má bohatství, o nichž my máme jen slabou představu. Jeho zdroje jsou nekonečné. Přidáme-li je k našim zásobám, budou mnohem více než dostatečné. Bible to potvrzuje v příbězích a zkušenostech věřících lidí Starého i Nového zákona.

Dále si povšimněme, že ženina schopnost přijímat a používat olej byla jediným omezujícím faktorem, jenž rozhodl o tom, kolik oleje skutečně obdržela od Boha. Dům plný prázdných nádob byl naplněn velkou mocí Boží. Kdyby její schopnost přijímat byla bývala dvojnásobná, byla by obdržela dvojnásobné množství oleje. My omezujeme nebesa svou malou schopností přijímat požehnání Boží, která nám chce Pán ochotně udělit.

Div se skutečně vyléváním. Z lidského hlediska bylo nemožné, aby takovéto malé množství oleje naplnilo tolik prázdných nádob. Vdova nemohla vidět zdroj tak hojných zásob. Trpělivý Job to vyjádřil obrazně slovy:

„Skála vylévala mi prameny oleje.“ (Job 29,6). Normálně skála nevydávala olej. Co však je nemožné u lidí, je možné u Boha.

Olej je symbolem milosti Ducha svatého. Je to obraz pomazání shůry. Teče stále ze zdroje spasení. Zásobuje nás nebeskou silou, abychom mohli svítit pro Ježíše, našeho Pána. Olej změkčuje rány života. Tiší bolesti, které nám způsobuje nepřítel spásy. Olej je přítomnost Ducha svatého, který nás odděluje jako „královské kněžstvo“, abychom sloužili potřebám druhých.

Prázdné nádoby představují lidská srdce, která jsou ochotna přijímat. Bůh může naplnit jen prázdné nádoby. Lidská schopnost přijímat je vyčerpána mnohem dříve, než skončí neomezené zdroje Božích duchovních požehnání.

Měli bychom se modlit: „Pane, vyprázdi mne a pak mne naplň!“ Čím je dnes naplněna hliněná nádoba našeho života? Čím se zaměstnáváme v myšlenkách? Po čem toužíme, když den co den plánujeme a jednáme? Jaké jsou naše pohnutky? Když světlo Ducha svatého osvíti naši mysl, vidíme věci, které musejí být odstraněny, má-li olej Boží milosti naplnit náš život. Odevzdejme se Spasiteli! Modleme se ve svém srdci: „Pane Ježíši, přijmi mne. Vyprazdňuji svou duši, abys ji mohl naplnit svým Duchem. Moje srdce je jako prázdná nádoba. Naplň mne svou přítomností!“

Následujících deset přikázání pro šťastné manželství můžeš číst jako dotazník, který ti pomůže odhalit, jaký jsi vlastně manželský partner. Zamysli se nad každým přikázáním, nad každou uvedenou zásadou a upřímně si odpoveď, zda ji dodrжуješ.

1. NEPOPOUZEJ SVÉHO PARTNERA. „Jiří, kdy posekáš trávník před domem? Už jsem tě o to žádala v květnu. Už před tím jsi neodklízel sniž a před tím jsi neshrabal listy a před tím...“ Divíte se, že po takovém „povzbuzování“ Jiří nemá chuť pomáhat své manželce? Nechci omlouvat jeho liknavost a nedostatek zájmu podílet se na nezbytných povinnostech spojených s dobrým chodem domácnosti, chci jen naznačit, že jiný přístup manželky by vedl k podstatně lepším výsledkům. Manželka by mohla Jiřímu ve vhodné chvíli nabídnout, že by ji to potěšilo, kdyby mohli pracovat na zahradě spolu. Zatímco on bude sekát trávu, může ona třeba zalévat záhony. Podobným způsobem můžeme zvládnout celou řadu domácích povinností. Kupte si dvoje hrábě a dvoje košťata a dvoje... práce vám půjde lépe od ruky a ve dvou se to opravdu lépe táhne v mnoha oblastech. Čas společné práce můžete také využít k vzájemnému rozhovoru. Budete spolu, zvládnete mnohem více povinností a něco hezkého spolu prožijete. Je to mnohem užitečnější a příjemnější než se hádat, co je čí povinností a kdo

DESATERO ŠTASTNÉHO MANŽELSTVÍ

co neudělal a proč u vás to a ono nejde.

2. NEŽIJ NA DLUH. Uvidíš v obchodním domě krásný kabát. Ne že bys nutně potřebovala zrovna teď nový kabát, ale kdo ví, zda tak pěkný seženeš, až ho opravdu budeš potřebovat. Problém je ale v něčem jiném. Výplatu budeš mít až příští týden, dnes na něj prostě nemáš. Chvilu váháš, ale nakonec se rozhodneš — těch pár stovek si vypůjčíš

od přítelkyně a po výplatě je vrátíš. Večer se manželovi pochlubíš a samozřejmě přijde řeč na peníze. Pohádáte se, jako ostatně často, když jde o peníze. Zase ti vyčte, že vůbec neumíš hospodařit a rozumně vydávat peníze. Uráží ho, že děláš dluhy. Trvá alespoň den, než zase začnete spolu mluvit. Nový kabát mezitím ztratil něco z toho „lesku“, který měl v obchodě. Rozumné plánování výdajů podle

vlastních finančních možností, uvážená šetrnost a vhodné záznamy o hospodaření v rodině ti pomohou nepřestupovat toto druhé a důležité přikázání.

3. MLUV HEZKY A LASKAVĚ SE SVÝM PARTNEREM. Když si otevřeš televizi, žasnou, jak často v různých filmech, groteskách, fraškách a jinak nevhodných souvislostech zaslechnu větu „Mám tě rád“ nebo „Mám tě ráda.“ Tragédií života ovšem zůstává, že ve skutečném životě vedle sebe žijí dva lidé a za celé týdny, ba měsíce si neřeknou jediné hezké a laskavé slovo. Nejen ženy touží po hřejivých slovech, projevech lásky a uznání. Napiš jí něco hezkého na lístek pod polštář, zašepť jí něco hezkého, když se ráno probouzí — a sleduj, zda to neobohatí a neprohloubí vaše vztahy. Nezapomeň, jak úžasné důležité je upřímně pronesená věta: „Já ti rozumím.“ Každý z nás touží po pochopení zvláště od těch, kteří nám jsou blízcí a drazí.

4. NEZAPOMEŇ SE ZA TOHO DRUHÉHO MODLIT. Manželé, kteří se za sebe vzájemně modlí, dokazují si lásku. To plně pochopí pouze člověk, který ze zkušenosti zná moc modlitby. Chceš-li se úspěšně modlit, musíš mít správný vztah ke svému Spasiteli — a zároveň Pávodci manželství. Čas strávený na kolenou má pro manželství velký význam. Tvůj partner by to měl také vědět, že se za něj modlíš.

5. DEJ „STARÝM ZLATÝM ČASŮM“ PRAVÉ MÍSTO VE

SVÝCH VZPOMÍNKÁCH. Prý jsi měl na koleji spolubýdliče, který nenechal nikdy na umývadle vlasy, mohl ses dívat na fotbal v televizi, kdy se ti zachtělo, nemusel jsi na nikoho čekat, mohl sis přivést návštěvu, kdy se ti líbilo — samozřejmě. Ale přes všechny výsady mládežnického života ti přece jen něco scházelo. Považoval jsi to všechno jen za provizorium. Když ses však jednou oženil nebo provdala, uvědom si, že minulost opravdu již minula. Nehovoř o dobrých starých časech, ale o lepším životě dnes. Dnes vedle tebe žije někdo, s kým se máš dělit o své životní starosti a radosti, někdo, kdo se pro tebe zřekl také všech „výsad“ svobody. Vychutnávej všechny výhody manželství, nepřemýšlej, jak krásné to bylo, ale jak krásné to je.

6. UPEVNŮJ MANŽELSTVÍ TRÁVENÍM ČASU SPOLEČNĚ SE SVÝM PARTNEREM. I když v některých případech může krátkodobé odloučení řešit určitá napětí a změkčit zatvrdělé srdce, v mnoha jiných případech jen zvýrazní odcizení a prohloubí dělicí propast. Proč častěji nenaplánuješ něco, co byste mohli prožít spolu? Vyzkoušej občas něco nového, co se vám bude oběma líbit a co vaše manželství „okoření“. Umývejte spolu nádobí, nebo si jen tak povídejte. Zajímej se o práci toho druhého. Klíčovým slůvkem v této oblasti je „sdílnost“. Nezáleží pouze na kvalitě, ale také na množství společně stráveného času.

Po svatbě jste pravděpodobně

trávili pokud možno co nejvíce času spolu. Dnes už to nejde? Nebo se o to ani nesnažíte? Tu to zásadu můžeme uplatnit i ve sboru, můžete sedět vedle sebe, můžete spolupracovat na nějaké věci. Spolupráce zvláštním způsobem rozvíjí vzájemné vztahy. Společně navštěvujte přátele, společně se za ně modlete. Spolupráce může velmi účinně obohatit vaše vztahy.

7. NEHÁDEJ SE PŘED DĚTMI. Je-li napjaté ovzduší a hrozí-li nebezpečí, že vybuchneš a začneš mluvit neuváženě a příliš nahlas, postarej se, abys neměl posluchače. Není třeba, aby si děti myslely, že vzájemně vždy souhlasíte a jste ve všem zajedno, ale je krajně nevhodné a škodlivé, aby byly svědky vašich hádek. Ideální shoda názorů se vyskytuje velmi zřídka, vyskytuje-li se vůbec. V opačných případech nebývá naše chování vždy příkladem křesťanské lásky v praxi. Domluvte se předem, že své rozepře budete zásadně řešit mezi čtyřma očima.

8. NEPRACUJ PŘESPŘILIS. Jestliže pracuješ od rána do večera, abys manželce a dětem zajistil všechno dobré a potřebné k životu, pak chápu, že jsi večer unavený, vyčerpaný, neschopný kloudné rozmluvy. I když pro ni děláš všechno možné, není s tebou spokojená. Ale platí to také opačně. Možná, že máš tolik povinností a zájmů, že nemáš čas se klidně s manželem posadit ani u jídla. Zřejmě byste si měli velmi brzo sednout a ujasnit, co je přednější a o co vám oběma

vlastně jde. Možná, že by bylo lepší, kdybyste méně dělali a věnovali více času pro sebe.

Co z toho, když budete mít všechno, co si přejete, jestliže to spolu vůbec neužijete? Mnohé ženy se pokoušejí o nemožné. Protože manžel nedokáže uspokojit jejich finanční požadavky, nastupují na plný úvazek do zaměstnání, snaží se stihnout domácnost, děti a ještě mnoho dalších hezkých a užitečných věcí. Taková rodina většinou už nežije, pouze plní určitě funkce. Je-li jeden z partnerů trvale přepřacován a unaven, mohou se problémy a nesoulad přenést i do dalších oblastí života. Mohou vzniknout pocity neuznání, odmítnutí a nespokojenosti.

9. ZACHOVEJ SI SMYSL PRO HUMOR. Nezáleží na tom, jak máš vyvinutý smysl pro humor. Dokážeš-li jej použít v pravý čas a na pravém místě, můžeš předjet mnoha konfliktům a nepříjemným situacím. Úsměv je nakažlivý a smích uvolňuje napětí. Dokáže osvěžit a přenést téma rozhovoru na příjemnější pole. Jakmile si uvědomíš, že se situace začíná vyhrocovat, vzpomeň si na něco hezkého a zábavného, co jste spolu prožili. Dobrou úvodní větou k překonání napětí je: „Vzpomínáš si...“ I když se ti zdá, že se všechno obrací proti tobě, zachovej si radostnou mysl.

10. NEZVEŘEJŇUJ NEDOSTATKY SVÉHO PARTNERA. Čím více budeš přemýšlet o nedostatecích a chybách svého partnera, tím budeš nespokojenější.

Nenech se pohltit hledáním způsobů, jak napravit svého partnera, ale snaž se napravit sebe. Některým manželským párom pomohlo, když si napsali seznam vzájemných chyb. Nedoporučuji to ale všem. Obávám se, že v mnoha případech by to jen prohloubilo rozepře a vedlo k další nedůvěře.

Neříkej svému manželovi, že po sobě nikdy neuklidíš, vždycky zapomeneš klíče a nikdy nepřijdeš včas, to mu jistě nepomůže. Jestliže své manželce připomínáš, že jí to vždycky trvá dlouho, než se obleče a že po sobě nikdy nezamkne a nikdy si nekoupí správné věci, dosáhneš pouze toho, že se odcizíte. Raději se za ni modli a nezapomeň se modlit i za své nedostatky. Upozorňuj svého partnera na jeho nedostatky tak, aby to dokázal přijmout.

Milé ženy, když zaslechnete, jak některá z vašich známých shazuje svého manžela, nepřitkávejte: „Já vím, vždyť ten můj zase...“ Podobně ani vy, manželé, nepřisvědčujte, když někdo haní svou manželku. Nepodlehnete pokušení hovořit s kýmkoli třetím o nedostatecích svého životního druhu. Nezapomeňte, že je to muž nebo žena, s kým máte strávit celý život, prožít jedinečné a neopakovatelné chvíle a koho jste si vybrali, aby vás obohatil.

Kdo ignoruje rady prověřené generacemi, škodí sobě a máří své manželské štěstí. Slovo Boží nám však radí: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.“ —rw—

POJĎ ZA MNOU!

Volá tě.
Neslyšíš?
Dávno už tě volá.
Dřív, než ses vůbec narodil,
dokázal lásku činem,
abys ty žil.

Jsi hříšný?
Bojíš se, že nepřijme tě?
I když jak uhlí
černý je tvůj hřích.
On přece volá hříšné
v tomto světě
a očistí je v ranách svých.

Ty druhý myslíš,
že ti není třeba,
abys k Němu šel?
Svůj oděv máš,
a svůj chleba,
tak proč by ses Mu nabízel??

Ten omyl tě může život stát,
draze se za něj platí.
On nebude už dlouho zvat,
pak vrátí
se — a bude pozdě...

Teď je ještě čas.
Ještě tě vclá.
Neslyšíš?
Volá a čeká na každého z nás:
Kdy uvěříš?

V. GAJDOŠÍKOVÁ

PETR CHELČICKÝ

„Nebyl mistr sedmera umění, ale jistě byl plnitel osmera blahoslavenství, i také pravý doktor český.“

Tento vynikající jihočeský myslitel byl jednou z nejvýznamnějších osobností období husitské revoluce. František Palacký ho ve svých Dějinách prohlásil za muže téměř takové velikosti, jako byl sám Hus. A přece o jeho životě nevíme téměř nic.

Ze zmínek osobní povahy a z časových narážek, které tu a tam nacházíme v jeho spisech, můžeme vyvodit, že byl buď svobodným sedlákem nebo zemanem pravděpodobně v Chelčicích u Vodňan. Ačkoli nikdy nestudoval teologii, získal obdivuhodnou znalost Písma a teologie. Četl spisy Tomáše Štítného, žáka otce české reformace Milče z Kroměříže, prvního nekňeže, který se odvážil psát o náboženských otázkách. Stal se žákem dvou předních bojovníků husitské revoluce, Husa a Jakoubka, kteří v něm našli učedníka stejně dychtivého jako oddaného.

Okolo roku 1420 ve věku asi 40 let Chelčický myšlenkově dozrává a z žáka se stává učitel. Základní pravidla pro život křesťana nacházel v kázání na hoře (Mat 5-7). Neváhá jít až do posledních důsledků poslušnosti zákona lásky, až do naprostého zavržení jakéhokoli násilí, až do oplácení zlého dobrým. To je, podle jeho přesvědčení, podstatou křesťanství. Jeho osamělé volání k evangeliu lásky, míru a pokoje neutichlo ani ve vítězném hlomozu husitských cepů a palců bijících do brnění křižáckých vojáků. Ano, křesťan má být Kristovým bojovníkem, který však nebojuje mečem, ale duchovním bojem. Vrcholem jeho boje je láska k nepříteli.

Klidu, který nastal po bitvě u Lipan roku 1434, Petr Chelčický využil k rozvinutí své spisovatelské činnosti. Nejprve napsal své nejrozsáhlejší dílo „Postilu“, v níž samostatně zpracoval Husova nedělní kázání. Z výkladu textů ev. Lukáše 5,4-6 potom vyrostlo hlavní Petrovo dílo, „Síť víry pravé“, ostrá kritika zpořádané církve, která

MILAN HLOUCH

odmítla následovat chudého Ježíše. A na temném pozadí středověkého křesťanství se tím krásněji odráží Chelčického velký sen: církev opravdových Ježíšových učedníků, kteří jdou za svým Mistrem až do posledních důsledků, lidé čistého srdce, tichých, pokojných, chudých, laskavých — sen o světě, který není z tohoto světa.

Myšlenky Petra Chelčického nezapadly do prázdna. Chelčický se stal duchovním otcem Jednoty bratrské, podle názoru Palackého, nejvýraznější církve, jež vzešla z křesťanství. V 19. stol. jeho názory našly ohlas také daleko od naší vlasti, u slavného ruského spisovatele L. N. Tolstého. Chelčického učení dodnes neztratilo na své aktuálnosti, jak vidíme z následující ukázky vyňaté z jeho významného spisu „O trojím lidu“.

KRISTŮV ŘÁD MILOSTI

Je důležité, abychom také pojednali o řádu, který uvedl Kristus. Vždyť Bůh ústy proroka řekl o Kristu, že „on bude spravovat můj izraelský lid“. Kristus uvedl svůj lid pod pravý duchovní

řád zákona milosti, který působí pokoj a dokonalou spravedlnost. Ta dálece převyšuje pozemskou spravedlnost založenou na moci knížat i tu, která se uplatňovala ve Starém zákoně. Vždyť ji sám Ježíš Kristus zavrhl slovy: „Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost Židů, nevejde do království nebeského.“

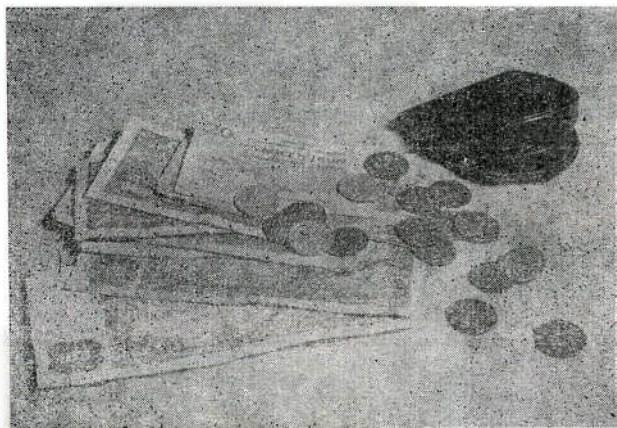
Boží milost od každého vyžaduje, aby podle svých schopností konal dobro. Milost nikomu nepřeje zlého, neřádá, nebere, nepřekáží, nezarmucuje, v ničem neškodí, ale potěšuje, každému pomáhá podle svých možností. Ba co víc: tato milost snáší bezpráví od druhých a miluje, modlí se a činí dobře těm, kdo ji haní.

Takovému řádu nemůže naučit žádná moudrost tohoto světa, ani k němu nemůže přinutit světská moc, protože tento řád se rodí dobrovolně v srdci člověka, který není pod nátlakem jako otrok, ale pod milostí jako syn. Tyto lidi učí zákon pravdy popsany v Písmu svatém a vede je Duch svatý.

(P. Chelčický, O trojím lidu řeč)

Ilustrace z původního vydání Chelčického knihy „Síť víry pravé“

Jak přijít k penězům

Kdo z vás, hoši a děvčata, nepotřebuje každou chvíli peníze? Nějakou tu korunu na zmrzlinu nebo na bonbóny sice občas dostanete od strýčka nebo od babičky, ale jak to udělat, když zatoužíte mít fotoaparát jako má soused Martin nebo tutéž mrkáci panenku, jakou má vaše spolužačka Helenka? Tatínek i maminka vám řeknou: „My teď na to nemáme peníze. Musíš počkat, třeba ti to koupíme k narozeninám.“ Jenže narozeniny jsou v nedohlednu a vy byste tu věc tolik, tolik chtěli mít už teď.

Nakonec si řeknete: „Cožpak už nejsem dost velký na to, abych si obstaral peníze sám? Vydáte se do ulic a hledáte nějakou příležitost k vydělku: na půdě najdete starý papír a odnesete ho do sběru, sousedce pomůžete s uhlím, sbíráte léčivé rostliny ... Skládáte korunku ke korunce, až našetříte tolik, kolik potřebujete. Ano, to je správné, takhle přijít k penězům.“

Ale slyšel jsem o jednom hochovi, jmenoval se Jirka, který přišel na zvláštní způsob, jak získat nějaké pe-

níze. Vzal si tužku a papír a napsal toto:

10 let poslušný	6,—
chození na nákup	2,40
starání se o mladší sestřičku	3,—
mytí nádobí	1,20
dobrý prospěch ve škole	1,50
pomoc tatínkovi na zahradě	3,80
čištění bot	2,10
celkem	20,— Kčs

Lístek dal do obálky a položil ho mamince na stůl. Pak šel ven hrát si s kamarády. Myslel si, že když přijde večer domů, maminka mu vyplatí dvacet korun. Když se vrátil domů, uviděl na stole obálku, kterou mu tam maminka připravila. Po večeři spěchal s obálkou do svého pokoje, rychle ji otevřel, ale místo peněz v ní našel tento lístek:

10 let péče o Jirku	nic
bydlení	nic
jídlo	nic
oblečení	nic
hračky a ostatní věci	nic
pomoc při učení	nic
celkem	NIC

Když si to Jirka přečetl, trochu se zastyděl. Uvědomil si, co všechno pro něj rodiče dělají, a on by chtěl, aby mu zaplatili i za malou pomoc.

Děti, určitě nejste jako Jirka, a nechcete, aby vám rodiče platili za to, že jim pomáháte, ale možná, že se podobné chyby dopouštíte ve vztahu k našemu nebeskému Otci. Někdy se nám zdá, že toho pro něj děláme tolik: posloucháme ho, modlíme se, chodíme do sboru, učíme se z paměti biblické verše a ještě mnoho dalších věcí. Přitom si ale neuvědomujeme, co všechno Pán Bůh udělal pro nás. Zapomínáme, že je dárce života, že nám dává zdraví, domov, hodné rodiče i sourozence. A to ještě není všechno: Pán Bůh poslal ze své nebeské slávy svého jediného Syna a obětoval ho za nás, abychom mohli věčně žít v jeho nebeském království.

Řekněte mi, děti, kolik za to všechno, co Pán Bůh pro nás dělá, musíme zaplatit? U proroka Izaiáše (Iz 55,1) čteme Boží pozvání:

„Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, pojdte k vodám, i ten, kdo nemá peníze.“

Pojďte, kupujte a jezte, pojdte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko!“

Jako naši rodiče, tak i nebeský Otec o nás pečuje úplně zadarmo. Nijak si jeho lásku nemůžeme zasloužit. Řekněte mi ale, děti, jak můžeme dokázat svou vděčnost za to, co dostaneme od rodičů? Určitě to všechny dobře víte: jediné poslušností nebo nějakou malou pomocí. Ale to od nás očekává i náš milující Otec v nebi. Chlapci a děvčata, chcete ho vždy poslouchat a radostně mu sloužit?

-mi-

ČO JE NA ŇOM RADOSTNÉHO?

Zvesť o spasení ľudí, o tom, že Boh chce ľuďom darovať večný život, nazvali už prví kresťania evanjeliom. Význam tohto pôvodne gréckeho slova je „radostná zvesť“, „dobrá novina“. Evanjelium je radostným posolstvom pre človeka márne hľadajúceho na tomto svete uspokojivé vysvetlenie zmyslu života. Radostné na ňom je, že sa v ňom zjavuje riešenie zdanlivo nevyspytateľného ľudského osudu.

Východiskom z vedomia neodvratiteľnej smrti je zvesť o Ježišovi Kristovi, ktorý nás učí, aby sme na pozadí udalostí nášho života videli Boha konajúceho v prospech ľudí a ich spásenia. Pre ľudí naplnených obavami o budúcnosť je radostnou novinou, že udalosti, ktoré sa okolo nich odohrávajú, nie sú náhodné, nestojí za nimi slepý osud, ale milujúci Boh, ktorý je aj Pánom dejín.

Evanjelium sa preto obracia zvlášť k ľuďom chudobným, utláčaným a ponižovaným. Vydáva svedectvo o milujúcom Bohu, ktorý má osobný záujem o každého človeka. Božie konanie nás oslobodzuje od spoločenských, národnostných a náboženských predsudkov, pretože z Božieho konania poznávame, že pred Bohom sú všetci ľudia rovní.

Základom radostnej podstaty evanjelia je skutočnosť, že Božia láska prejavená ľuďom skrze jeho Syna je historická skutočnosť. No radostná už bola i zvesť, ktorá túto historickú skutočnosť ľuďom predzvestovala. Slovo Božie hovorí o tom, ako Pán Boh za dňov kráľa Heródesa poslať svojho anjela ku kňazovi menom Zachariáš, aby mu pri jeho službe v chráme oznámil: „... tvoja manželka Alžbeta ti porodí syna, a nazveš jeho meno Ján. A budeš mať radosť a plesanie a mnohí sa budú radovať jeho narodeniu (Luk 1,13 n). Anjel prináša Zachariášovi posolstvo o tom, že sa mu narodí syn, v narodenie ktorého Zachariáš pre svoj pokročilý vek i pokročilý vek svojej manželky už vôbec nedúfal. Nádej narodenia sa syna bola pre neho osobne veľmi radostná. No anjel mu vysvetľuje, že narodenie Jána nebude radostné iba pre neho. Má to byť radosť, ktorá prejde na všetkých ľudí.

Príčinou radosti je, že ten, ktorý sa má narodiť, „bude veľký pred Pánom ... a Svätým Duchom bude naplnený hneď od života matky a mnohých zo synov Izraelových obráti k Pánovi, ich Bohu“ (Luk 1,15 n). Evanjelium nám v tomto príbehu hovorí o tom, že to, čo sa zdá z ľudského hľadiska nemožné, to Boh chce uskutočniť v našom živote.

Zachariáš sa dobrej zpráve veľmi potešil, no potom si uvedomil, že z ľudského hľadiska je to, o čom Boh hovorí, nemožné. „Lebo ja som už starý, aj moja manželka je už pokročilá vo svojich dňoch“ (Luk 1,18). Bezdet-

nosť bola v Izraeli hanbou. To ho veľmi ťažilo. Keby tak bol anjel prišiel pred dvadsiatimi rokmi. Hoci bol zbožným mužom, o čom Písmo podáva svedectvo, nevedel uveriť Božiemu zaslúbeniu. Dostal akosi viac a iné než mohol podľa svojich ľudských predstáv očakávať. I on veril ako ostatní, že príde Vysloboditeľ Izraela, ale nemohol uveriť tomu, že Pán bude svoje zaslúbenie uskutočňovať i skrze neho.

Božie cesty sú pre nás často nepochopiteľné. To nie preto, že by nám boli príliš vzdialené, ale preto, že sa uskutočňujú bezprostredne a veľmi blízko. Zachariáš nemôže uveriť a pýta si ako dôkaz znamenie: „Po čom to poznám?“ (Luk 1,18). Anjel mu dáva odpoveď: „Ja som Gabriel, ktorý stojím pred Bohom, a som poslaný na to, aby som hovoril s tebou a doniesol ti túto radostnú zvesť. Nuž hľa, budeš mlčať nemý a nebudeš môcť hovoriť až do toho dňa, keď sa to všetko stane...“ (Luk 1,19 n). Zachariáš oнемie. Nemôže radostné Božie posolstvo zvestovať iným. Pýtal si znamenie. No tým prejavil neveru. Veď znamenie je vždy menej ako skutočnosť. Pán Boh nás uistuje, že naše spasenie je skutočnosť. Nepýtajme si znamenie. Ten, kto si pýta znamenie, je neveriaci. A preto na celom tomto príbehu nie je najpozoruhodnejšie to, že sa starým ľuďom narodí dieťa, ale to, že pred Bohom môžu byť i tí najzbožnejší ľudia neveriaci. Je priamo neuveriteľné, že Boh svoj zámer uskutočňuje skrze ľudí, ktorí nechápu a nedôverujú mu. Veľké Božie skutky sa uskutočňujú tak, že našu neveru neberú v úvahu. A to je tá Božia zahanbujúca milosť.

Ján mal v svojom živote vykonať službu, ktorá mala pripraviť srdcia ľudí na príchod Vykupiteľa. Mal svoje dielo konať skôr, než príde Ježiš. Božie Slovo o ňom svedčí: „A on sám pôjde pred ním v duchu a moci Eliášovej... aby prihotovil Pánovi ľud prípravený.“ (Luk 1,17). Ján toto dielo konal. Kázal krst pokánia. Krst zmierenia sa s Bohom. Celá jeho činnosť smerovala k tomu, aby ukázal na podstatu všetkých nádejí, na prichádzajúceho Spasiteľa, Ježiša Krista.

Evanjelium v prvej kapitole evanjelia Lukáša hovorí o tom, ako sa nádej radostnej zvesti stále viac naplňovala. Čítame tam o tom, ako anjel Gabriel poslaný Bohom prichádza do malého galilejského mestečka menom Nazaret, aby zvestoval radostnú novinu panne menom Mária. Anjel Máriu zdraví a hovorí k nej: „Raduj sa, obdarená milosťou. Pán s tebou, ty požehnaná medzi ženami...! Neboj sa, Mária, lebo si našla milosť u Boha a hľa, počneš v živote a porodíš syna a nazveš jeho meno Ježiš. Ten bude veľký a bude sa volať Synom Najvyšším.“

To však, čo malo byť pre všetkých

ľudí splnením najradostnejšej nádeje, sledované očami zbožných súčasníkov, priam oplývalo škandálnymi prvkami. V predošlom príbehu sa anjel zjavil kňazovi, a to v chráme. To bol dôstojný rámec pre takúto mimoriadnu udalosť. No v tomto druhom prípade prichádza do bezvýznamnej galilejskej dedinky. Už toto sa nemalo stať. Galilea tvorila územie veľmi pochybnej povesti. Bylo to miesto neustálych nepokojov. Galilejskí mali povest, že majú veľmi povrchný postoj k zákonu. Jeden zo súdobých rabínov si sťažuje: „Galilea, Galilea, ty, ktorá nenávidíš zákon, tvoj koniec bude ako koniec zelótov!“

Zachariáš bol vysvätený kňaz, ktorý práve vykonával službu v chráme. Bolí to dôstojné okolnosti k tomu, aby sa zjavil anjel. No Mária bola iba mladé dievča. Z teologického hľadiska bolo úplne nemožné, aby sa anjel stojaci pred trónom Božím zjavil mladému dievčaťu. A pozdrav, ktorým anjel Máriu pozdravil, sa preto vymykal každej predstave. Bolo to neuveriteľné a pohoršujúce.

Rabíni v tej dobe svojich žiakov učili: „Ženu nezdravíme nijakým pozdravom.“ Žiakom rabínov prísne vytýkali, ak sa na ulici dali do reči s nejakou ženou, a to i vtedy, ak to bola ich matka, alebo sestra. Medzi najstaršie rabínske učenie môžeme zaradiť výrok Josého ben Jochanana, ktorý žil okolo roku 150 pr. Kr.: „So ženou sa nevermi rozprávaj!“

To, čo z tohto príbehu evanjelia zvlášť vyniká, je Božia milosť. Anjel Márii hovorí: „Raduj sa, obdarená milosťou...! Neboj sa, Mária, lebo si našla milosť u Boha!“

Gabriel, Alžbeta, Mária, to sú Božie nástroje. Ten, kto koná, kto udeľuje milosť, je Boh. Ľudia Božiu milosť iba prijímajú. To je podstata toho, čo nám chce evanjelium povedať. Boh v svojom čine spĺňa svoje zaslúbenia. Odsťahuje všetko, čo by stálo v ceste nášmu spaseniu. To je pre nás ľudí, radostná zpráva.

Mária sa nedopustila chyby, ktorý urobil kňaz Zachariáš. Slovo Božie o tom podáva svedectvo: „Blahoslavená tá, ktorá uverila, lebo sa skutočne naplní to, čo jej bolo povedané od Pána (Luk 1,45). V jej srdci nevznikla žiadna pochybnosť, ale v ňom zazneli tóny radostného chválorečenia: „Moja duša zveľebuje Pána, a môj duch plesá nad Bohom, mojim Spasiteľom... Dokázal silu svojím ramenom, rozptýlil pyšných myslou ich srdca... lačných naplnil dobrými vecmi a bohatých poslal preč prázdnych“ (Luk 1,46 n).

Zdrojom radosti Márie je poznanie, že si ju Boh napriek jej bezvýznamnosti povšimol. Že si ju vyvolil za jedného z nástrojov v svojom pláne spásenia ľudí. Spoznáva, že Boh stojí na strane malých, bezvýznamných a chudobných ľudí. Pokora sa stáva bodom, kde sa Mária a Boh môžu stretnúť. Mária nám je v pokore príkladom.

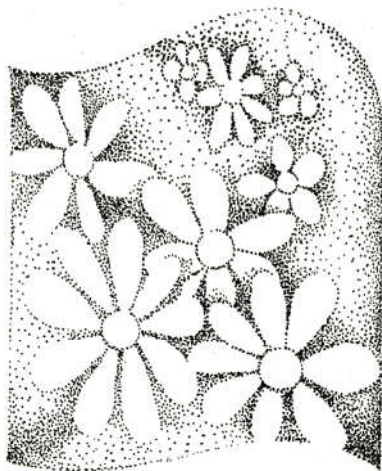
Obidva naše príbehy sú vlastne

akými predpříbehmi evanjelia. Hoci svojím dejom predchádzajú narodenie Ježiša, rozumieť im môžeme iba tak, ak si povšímneme, čo nám hovoria o Ježišovi a ak prijmeme i my za svoju všetko premáhajúcu radosť nad skutočnosťou splnenia sa Božích zaslúbe-

ní v jeho snahe podať nám záchrannú ruku.

Mária svoju radosť vyjadrila takto: „Môj duch sa rozveselil v Bohu!“ Vieš sa zo skutočnosti spasenia takto tešiť aj ty?

R. ŽUREK

Z KNIHY PŘÍRODY

„Mluv k zemi a ta ti odpoví...“
[Job 12,8]

O čem nám vypráví země

Pokud si mohu vzpomenout, pak mé seznámení se Zemí nebylo právě nej-
příjemnější. Jako malý kluk jsem za-
kopl a odřel si kolena. Poznal jsem,
že musím běhat opatrněji, ale že by
mi Země chtěla něco vyprávět, mne
nenapadlo. Dnes vím, že to byla první
informace, kterou mi Země poskytla
o svém působení.

Lidé ovšem za tisíciletí svého dějin-
ného dobrodružství nasbírali ohromné
množství vědomostí o Zemi, na které
probíhá drama lidské rodiny. Někdo
se možná domnívá, že zde na zemi se
pohybujeme jistěji v oblasti poznání,
než někde mezi hvězdami. Zde je ze-
mě, které se dotýkám, po které cho-
dím, prostě hmota, a žádné záhady a
tajemství. Omyl, záhady a tajemné je-
vy nemusí být někdy na vzdálených
galaxiích, ale docela blízko nás a to
právě v té hmotě, které se dotýkáme.

Položme si první otázku: „Co je to
hmota? Z čeho se skládá? Jak to, že
kov, kámen a dřevo — to všechno je
hmota, ale pokaždé má jiné vlastnos-
ti?“ O těchto otázkách uvažovali lidé
od pradávna. Řecký filozof Démokri-
tos (460—370 př. n. l.) vyslovil myš-
lenku, že se vše skládá z malých,
okem neviditelných kuliček, které na-
zval atomy. Řecké slovo „atom“ —
nedělitelný — použil záměrně, chtěl
tím naznačit, že ty jím vymyšlené ku-
ličky jsou poslední stavební kaménky
našeho světa. Že se pořádně zmýlil,
nás dnes ani moc neudivuje. Vždyť
ani moderní jaderní fyzikové netušíli,
co je čeká při bádání o atomu.

Na začátku našeho století se došlo
k poznání, že atom se skládá ze tří
částic — protonu, neutronu a elektro-
nu. Dánský fyzik Niels Bohr sestavil
dokonce model, jak to v atomu vypa-
dá. Model se jevil jako sluneční sou-

stava. Jádru se skládalo z neutronu a
protonu, kolem nich kroužil elektron.
Tento model otřásl všemi dosud ustá-
lenými názory na hmotu. Nejen že se
ukázalo, že „nedělitelné“ je dělitelné,
ale také, že hmota není v klidu, nýbrž
v neustálém pohybu a že všechna
hmota je vlastně velká prázdnota.

Když zvětšíme atom do modelu vel-
kého 1 km, pak jádro bude velké jako
dva tenisové míčky, kolem kterých ve
vzdálenosti půl kilometru krouží jiný
míček. Úžasná prázdnota! Na ploše
asi 74 hektarů 3 tenisové míčky. Dnes
víme, že i tyto tři částice atomu se dá-
le dělí na další a další, kterým říkáme
opět mylně „elementární“ — základní.

Tam, kde člověk čekal něco jistého
a pevného, našel jen cosi kmitajícího,
nějaké podivné energetické jevy
ovládané zákony, které těžko dovede-
me definovat. Člověk se obrátil od ne-
bes k zemi, od ducha k hmotě, místo
metafyzické nejistoty hledal ve hmo-
tě jistotu a našel prázdnotu, koncen-
trované drobtý energie, řízené „prin-
cipem neurčitosti“. Strach z neznáma
vystřídal strach ze strašné síly ato-
mové energie, kterou ovládá člověk
neovládající dosud své srdce plné
předsudků a vášně. Otázali jsme se
Země, z čeho se skládá, a dostali jsme
odpověď, kterou jsme mohli číst již
dávno u apoštola: „Vírou rozumíme,
že to, co vidíme, nepovstalo z toho,
co se jeví“ — z pouhé hmoty [Žid
11,3].

Země nám také vypráví, že nevidi-
telné je silnější a trvalejší než viditel-
né. Proč jsem si při klopýtnutí rozbil
koleno? Protože jsem padal k zemi a
ne od země. Proč k zemi? Ano, odpo-
vídáte správně — způsobila to zemská
přitažlivost. Naše Země má tu vlast-
nost, že si všechno chce přidržet u se-

be, včetně nás. Můžeme se chránit
před deštěm, větrem i slunečním zá-
řením, ale proti zemské přitažlivosti
neexistuje žádná clona. Nelze se před
ní skrýt. Je to síla, kterou nevidíme,
a přece trvalejší než to, co vidíme. Dě-
lala problémy stavitelům pyramid
před 4 tisíci lety a dělá vrásky náro-
dohospodářům dneška. Lidstvo vydá-
vá miliardy na palivo pro motory le-
tadel a raket, což by při odstranění
vlivu přitažlivosti odpadlo.

Přítom si možná vzpomeneme na
Isaaca Newtona a jeho zážitek s pada-
jícím jablkem, který ho prý inspiroval,
aby řešil záhadu tíže. Při zkoumání
planet přišel na jednoduchý zákon,
který se v působení tíže projevuje.
Objevil, jak tíže působí a jaká je její
velikost. Problémem zůstává, co vlast-
ně tíže je, její příčina. Newton o tom
sám napsal: „Nebeské jevy a mořské
přílivy jsem vysvětloval na základě
gravitační síly... příčinu samu jsem
z jevů nemohl odvodit; hypotézy si
nevymýšlím.“

Problém tíže zůstává nevyřešen do-
dnes. Co je to, co drží tělesa v prosto-
ru? Jak to, že tato síla působí na dál-
ku a přes prázdny prostor bez nějaké-
ho působícího viditelného činitele?
Odborníci tvrdí, že lano, které by mě-
lo udržet Měsíc u naší Země, by muse-
lo být silné alespoň 500 m. Potíž je
ovšem v tom, že lano jakkoli silné se
při délce nad 15 km trhá vlastní vá-
hou. Někjaký model působení tíže si
neumíme představit.

Tíže existuje, Země a planety dál
plují prostorem, aniž vidíme, co je
podprá. Stále platí slova knihy Jobo-
vy, že Bůh „zavěsil Zemi na nicem“, a
Pavlovo, že „věci, které se vidí, jsou
časné, ale které se nevidí, jsou věčné“. Tíži
nevidíme, ale cítíme její působení.
Neumíme ji nakreslit ani pochopit, a
přece se všichni podrobujeme její
vládě. Boha nevidíme ani jej nemůžeme
znázornit. Každé připodobnění po-
kulhává, a přece můžeme cítit jeho
působení ve svém srdci a životě. Mů-
žeme ho neuznávat, ale nakonec se
budeme muset všichni podrobit jeho
vůli.

Země nám chce vyprávět, ale jen
pokud jsme ochotni jí naslouchat. Ne-
rada mluví o věcech, které bychom
naopak rádi věděli my. Nejen mluví,
ale i mlčí. Například otázka, kterou
na ni stále dotíráme, jak že je stará,
zůstává bez odpovědi. Země, podob-
ně jako každá žena ve středních le-
tech, o tom nerada mluví. Když si
přesto odpověď vynucujeme, či do-
konce ji podrobujeme vyšetření pomo-
cí přístrojů, dostáváme falešné odpo-
vědi. Podívejme se na následující dva
citáty.

„Stáří Země se odhaduje podle ra-
dioaktivních dat na 4,5 miliardy let.“

[Člověk a jeho svět, str. 22]

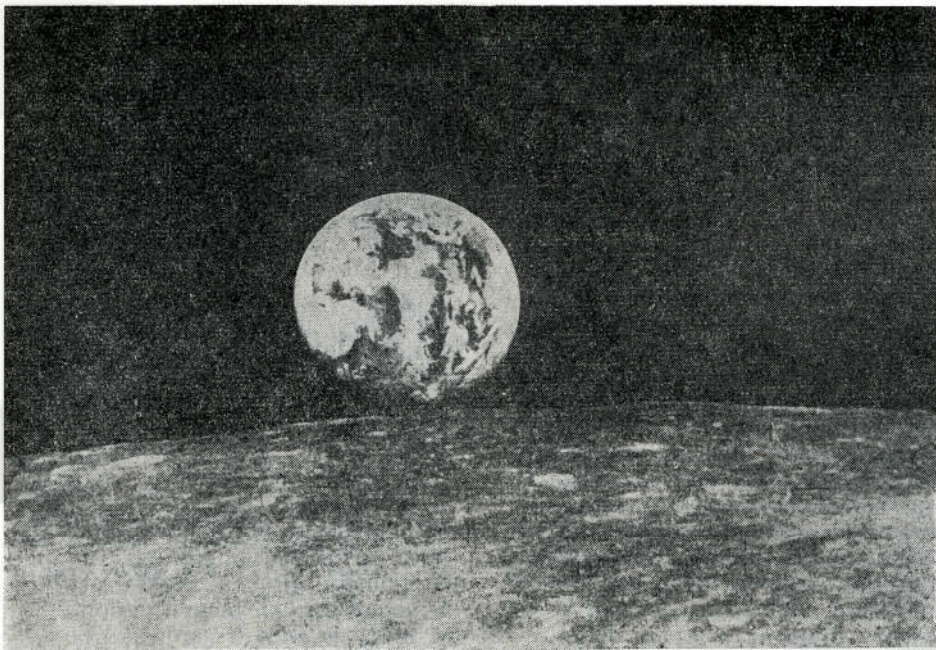
Jiný odborník však praví: „Od doby
objevení radioaktivních látek vznikla
nová metoda výpočtu pro trvání geo-
logických dob. Avšak celá metoda
spocívá na nedokazatelném předpo-

kladu, že rychlost rozpadu nestálého atomu je naprosto stálá.“ „Všechno je pravděpodobné, a přece velmi nejisté. Objevuje se záhada času, zahaluje se v mlhy a uniká našemu zraku.“

(Všechno je jinak, str. 34)

Země nám svým mlčením naznačuje, že odpověď je nutno hledat jinde, ne u ní, nebo v ní, ale u jejího Tvůrce. Země nám vypráví ještě jedno varovné poselství. Ukazuje nám droblící se skály, snižující se hory. Vypráví nám, že všechnu energii, kterou jsme našli uloženou v podobě uhlí, nafty či plynu v jejích útrobách, má ze Slunce. Ale to Slunce tím, že energii vydává, se spaluje, samo se ničí. Země nám mluví o pochodu, který jde jedním směrem — shora dolů, a ne naopak, i kdybychom si to přáli. Vědci nazvali tento pochod energie v přírodě ENTROPIÍ. Je to vlastně míra zániku. Do kamen naložíme uhlí. Ono shoří, přemění se v teplo. Nemůžeme to teplo sebrat a dát zpět do kamen. Zpět to prostě nejde. Rostliny sice rostou ze semene k plodu, ale jen na úkor Slunce, které jde také k zániku.

Můžeme si představovat, že se na Zemi vše vyvíjelo od nedokonalého k dokonalému, ale zákony Země nám hovoří opak. Mluví o tom, že dokonalé jde k zániku. Co je stálé, pevné a jisté? V tomto pochodu tím jedním

směrem nám bible praví: „Ty, Pane, jsi na počátku založil zemi ... i nebesa ... ona pomine, ty zůstáváš...“ (Žid 1,10-12).

Země nám svým vyprávěním i mlčením naznačuje, že odpověď na ty poslední velké otázky: Jak vše vzniklo, proč žijeme a kam to spěje, nemůžeme

hledat u ní, jestliže nechceme skončit v beznaději. Země nám jen vypráví, že vše je jinak složeno, než jsme čekali. Dostáváme jiné odpovědi, než bychom si přáli.

Naději, důvěru a optimismus nenajdeme na Zemi, ale u Boha.

L. SVIHÁLEK

VEČNÉ EVANJELIUM AKO POSOLSTVO O OSPRAVEDLNENÍ Z VIERY V JEŽIŠOVI KRISTOVI

„Potom som vidiel iného anjela letieť prostredkom neba: mal večné evanjelium, aby ho zvestoval obyvateľom zeme, každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu a volal mohutným hlasom: „Bojte sa Boha a vzdajte Mu česť, lebo prišla hodina jeho súdu a klaňajte sa Tomu, ktorý stvoril nebo i zem, more i pramene vôd.“ (Zj 14,6,7).

Večné evanjelium je Božie posolstvo, ktoré od vekov prináša človekovi posolstvo o riešení jeho problému v otázke zmyslu života. Zaznieva v ňom hlas starozákonných prorokov, práve tak ako posolstvo pisateľov kníh Nového zákona. Prorok Habakuk, pudený Duchom Božím, píše: „Ajhľa nadutý nemá v duši pokoja, ale spravodlivý zo svojej viery bude žiť“ (Hab 2,4). Učeník Ježiša Krista, apoštol Ján, hovorí podobne: „Kto verí v Syna, má večný život, kto však neposlúcha Syna, neuvidí život“ (Ján 3,36).

V posolstve prvého z troch anjelov v Zjavení štrnástej kapitole sa predivne spája posolstvo o Božej milosti — večné evanjelium, s varovným posolstvom o Božích súdoch. Skrze večné evanjelium Boh odkazuje všetkým ľuďom, že skrze Spasiteľa Ježiša Krista môžu získať večný život. Toto je ono pravé posolstvo, ktoré Boh ľuďom posielal. Zmysel evanjelia je daný od večnosti.

Cieľom nepriateľa spasenia je, aby sa tento spasiteľný základ evanjelia stal ľudom nejasným. Už v apoštolských dobách bolo potrebné tento problém riešiť. Apoštol Pavel v Liste galatským píše: „Sú však medzi vami niektorí, čo robia zmätok medzi vami a chcú prekrútiť evanjelium Kristovo“ (1,7). Mladá kresťanská cirkev musela v svojej dobe riešiť svoj vzťah k požiadavkám Starého zákona. Večné evanjelium malo v každom čase dvoch nepriateľov. Jedným z nich bolo zákoníctvo a druhé popieranie potreby poslušnosti k Božiemu zákonu. Bonhöfer tomu hovorí „lacná milosť“. Nebezpečenie sklznutia niektorej z týchto krajností cirkvi do riešenia tým, že rozoznala rozdiel medzi spravodlivosťou z viery a medzi potrebou konania dobrých skutkov, ktoré pramenia z viery a sú ovocím už existujúcej viery. Z toho dôvodu sa posolstvo troch anjelov zo štrnástej kapitoly Zjavenia končí konštatovaním: „V tomto je trpezlivosť svätých, ktorí zachovávajú prikázania Božia a vieru v Ježiša Krista“ (14,12).

Podľa toho večné evanjelium nie je akési pojednanie o jednote zákona a milosti, ale posolstvo o plnosti a dokonalosti, ktorá sa naplňuje v Kristu Ježišovi, našej jedinej spravodlivosti. V takomto poňatí evan-

jelia sa celkom stráca moje „ja“, pretože moja pozornosť sa sústreďuje na klaňanie sa „Tomu, ktorý stvoril nebo i zem, more i pramene vôd“.

Tieto slová hovoria o úzkej súvislosti medzi večným evanjeliom a bohoslužbou, ktorá vyjadruje náš pomer k Bohu.

Zákonícky spôsob náboženstva nás núti sústrediť svoju pozornosť na seba samých. Dôležité je, čo dokážeme my sami. No posolstvo prvého anjela nás oslobodzuje od takejto modloslužby. Ponúka nám spravodlivosť prameniaca z Božej lásky k ľuďom, ktorá sa realizuje v Ježišovi Kristovi.

Nepriateľ nášho spasenia veľmi dobre vie, že naša budúcnosť závisí od toho, aká je naša bohoslužba. Preto je jeho snahou viesť nás k faľošnej bohoslužbe, kde v otázke spasenia chceme rozhodujúcu úlohu zohrať my sami.

Keď Ježiš prežíva pokušenie na púšti, on prichádza k nemu a hovorí: „Toto všetko ti dám, ak padneš a budeš sa mi klaňať“ (Mat 4,9). Ježišova odpoveď vtedy znela: „Je napísané: Pánovi, svojmu Bohu sa budeš klaňať.“ Ak sa Ježiš v tejto odpovedi odvoláva na Písmo, má na mysli, že Biblia je jediným pravým zdrojom večného evanjelia.

Omyl mnohých kresťanov je podobný omylu samaritánskej ženy,

ktorá sa Ježiša pýta, či je správne klaňať sa Bohu na „tomto vrchu“, alebo v Jeruzaleme (Jan 4). Ježiš túto ženu poučuje, že Bohu sa možno klaňať iba v duchu a v pravde. Otázka pravej bohoslužby nie je otázkou miesta a formy, ale nášho pomeru k Bohu.

Boh mal skrze večné evanjelium od počiatku svoj plán, ako skrze pravú bohoslužbu udeliť hriešnemu človeku spravodlivosť. Slovo Božie v knihe Genesis píše: „Položím nepriateľstvo medzi teba a ženu, medzi tvoje potomstvo a jej potomstvo, ono ti rozmliaždi hlavu a ty mu schvatneš päť.“

Toto prvé zaslúbenie semena ženy hovorí o tom, že pravým cieľom bohoslužby má byť viera v spravodlivosť prichádzajúceho Spasiteľa. Rozdiel medzi pravým klaňaním sa Bohu a falošnou bohoslužbou nám ilustrujú už prvé stránky Bible na príklade obete Ábela a Kaina. Ábel obetuje baránka, symbol Baránka Božieho, ktorý sníma hriechy sveta, a Kain plody z úrody zeme. Slovo Božie ich klaňanie sa Bohu hodnotí takto: „Vie-

rou priniesol Ábel hodnotnejšiu obeť Bohu ako Kain.“ (Žid 11,4). Kain zo svojej obeti vynechal to podstatné — vyznanie toho, že potrebuje Spasiteľa. Priniesol Bohu výsledky svojho úsilia: plody zeme. A očakával, že si ho Boh preto obľúbi. Jeho príklad nás učí, že Boh z bohoslužby vylučuje každý taký prvok, ktorý vyjadruje snahu dosiahnuť spravodlivosť vlastným úsilím.

Ak záver posolstva troch anjelov zo Zjavenia štrnástej kapitoly hovorí o tom, že praví kresťania budú vytrvalo zachovávať prikázania Božie a vieru v Ježiša, vtedy nemá na mysli žiadne zákonnícke náboženstvo, ale hovorí o ich pomere k Ježišovi. Praví kresťania nezachovávajú Božie prikázania preto, aby si ich Boh obľúbil. To činili pohanovia, ktorí si svojimi obetami chceli svojich bohov nakloniť. To je to, čo chce trojanjelské posolstvo zo Zjavenia 14. kapitoly nazvať Babylonom — symbolom falošnej bohoslužby. Praví kresťania zachovávajú Božie prikázania v zmysle výzvy Ježiša Krista: „Ak

ma milujete, zachovávajte moje prikázania“ (Jan 14,15). Pohnútkou k zachovávaní Božej vôle je láska. Osobný pomer, vzťah k Ježišovi. Ten, kto mu verí, ten ho i miluje. Ten, kto ho miluje, neurobí nič, s čím by Ježiš nemohol súhlasiť. To znamená, že zachová jeho prikázania.

Apoštol Pavel hovorí o stotožnení sa s Ježišom: „A nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus.“ (Gal 2,20) Nie sú to moje snahy a skutky, ktoré mi umožňujú žiť ako Kristus, ale je to Kristus, ktorý nám umožňuje činiť skutky podobné Jemu.

Túto skúsenosť však nemôžeme zažiť bez každodenného styku s Ježišom. Naše srdce sa od zákonníckeho spôsobu náboženstva oslobodí iba vtedy, ak sa denne s Ježišom stotožníme tak, aby žil On v nás a stal sa tak zvrchovaným vládcom nášho života.

Tak sa stane Kristus, nádej, o ktorej hovorí večné evanjelium, našou spravodlivosťou a nádejou večného života v Ňom.

RUBEN ŽUREK

Modlitba unavené matky

Milý nebeský Otče, potrebujem tvoju pomoc. Jsem již tak unavená. Odpusť, že jsem ti dnes nedovolila, abys mne vedl, že jsem se nechala strhnout přívalem událostí a zapomněla na tebe.

Vím, že jsem se dnes ráno roz-

zlobila na Petru jenom proto, že rozlila čaj na čistou podlahu. Určitě to byla náhoda. Křičela jsem a teď mě ta příhoda bodá ve svědomí jako trn. Prosím tě, pomoz mi, abych jí — navzdory tomu, že je ještě malá a nechápavá — dovedla projevit lásku.

A Michal? Cožpak nebude nikdy vychovaný? Už jsem unavená z toho uklízení podlahy a praní oblečení, ve kterém chodí ven. Vím, že je tak divoký, energický a rychlý po mně. Pane Bože, prosím tě, pomoz mi, abych na něj pořád nekřičela a nebila ho. Dej, abych ho právě nyní v jeho věku dovedla chápat.

Sesypalo se na mě tolik věcí, že jsem se již nedovedla ovládat. Vím, že mně chceš vychovat, abych řešila všechno s tebou, ale dnes toho bylo příliš mnoho. Praskla nám vodovodní trubka, ten velký vítr v noci polámal skoro všechny květiny na zahradě, poškodil i popelnici před domem a účet za elektřinu je vyšší než jindy.

Nejhorší ze všeho je, že jsem ztratila trpělivost i s Jirkou. Měla bych být vlastně ráda, že někdy pracuje přesčas, aby vydělal nějaké peníze, když já nechodím do práce. Nemám vůbec právo stěžovat si na to, že chodí domů později a vidíme se jen několik hodin denně. Prosím tě, pomoz mi, abych vždy,

když přijde domů z práce unavený, dovedla být na něj milá a chápala ho. Dej, aby těch několik hodin, co se vidíme, nebylo vyplněno hádkami a nedorozuměním, ale ať to jsou chvíle odpočinku a štěstí.

Odpusť mi, Pane, že si pořád jenom stěžuji, i když mám tolik věcí, za něž ti musím být vděčná.

Málem bych zapomněla na dopis od maminky. Děkuji ti, že tatínek není tak vážně nemocný, jak jsme se obávali. Děkuji ti za to, že nám strýček dal tu starou sekačku na trávu. Jistě nám ještě hodně poslouží. Děkuji ti i za tu novou rodinu, která se přistěhovala do vedlejšího domku a pomoz nám, abychom s nimi vycházeli dobře.

Pane, děkuji ti za to, že jsi mě slyšel a že se o mě postaráš. Už se vůbec necítím tak unavená jako před chvílí a břemeno, které mě tížilo, je nyní mnohem lehčí. Myslí, že teď mám jít znovu za rodinou. Děkuji ti, že jsi mne poslouchal, když jsem se ti potřebovala svěřit.

Amen
M. Ž.

„Vzývej mne ve dni soužení, vysvobodím tě, a budeš mě chválit“ (Žalm 50,15)

„Všechnu svou starost vložte na Pána, neboť mu na vás záleží“ (1 Petr 5,7).

RUMUNSKO

Ve 2. čísle našeho časopisu jsme přinesli zprávu o cikánských sborech naší církve v Rumunsku. Podívejme se dnes na církev jako celek. V porovnání s ostatními státy Evropy mají adventisté největší počet členů právě v Rumunsku. Zvěst o druhém příchodu Páně se tam dostala zvláštním způsobem. V roce 1868 bývalý římskokatolický kněz, Polák B. Czechowski, poznal ve Spojených státech adventisty. Rozhodl se zvěstovat poselství evangelia v Evropě, především v Rumunsku. Zanedlouho zakládal první sbor věřících v Pitesti. Zvěst o druhém adventu se šířila do Sedmihradsku, kde se utvořil druhý sbor v Clui. Pak se už rozvíjí po celém území Rumunska. Po druhé světové válce měli adventisté na 20 000 členů, dnes je jich více než 53 000; při čemž všech obyvatel Rumunska je 21 milionů.

Mnozí naši členové z ČSSR trávili v posledních letech svou dovolenou v Rumunsku u Černého moře. Při té příležitosti se mohli přesvědčit o pohostinnosti tamních bratří a sester. Do Rumunska jezdí i naši bratři z NDR. Dr. Böttcher, bývalý předse-
da ÚR v NDR, píše svou zkušenost: „Setkání s našimi bratřimi a sestrami v Bukurešti bylo pro mne silným zážitkem. V hlavním městě má naše církve 5 velkých sborů, v kterých je na 3000 členů. Od pátku večera až do pozdních hodin v sobotu odpoledne jsem kázal. Největší sbor se jmenuje „Labyrint“, má 900 členů. Modlitebna nemůže pojmout všechny návštěvníky. Stovky jich muselo použít přilehlé vedlejší místnosti a naslouchat z reproduktoru. Jiní stáli na dvoře a poslouchali i u otevřených oken modlitebny. Všechna shromáždění byla zaplněna do posledního místa. Když jsem vyřizoval pozdrav od našich sborů v NDR, všichni spontánně vstali. Před každým kázáním zpívaly smíšené pěvecké sbory nádherné písně.“

Podobné zkušenosti prožívají i jiní návštěvníci, kteří zavítají do Rumunska. Mají tam 500 sborů a 300 kazatelských stanic, které spravuje je-

nom 200 kazatelů. To vyžaduje od místních členů silnou laickou misijní činnost. Sbory, které mají přes 100 členů, mají zpravidla 3 starší sboru, kteří se dělí o různé povinnosti. Skupiny sborových diaconů jsou současně i misijními skupinami. V tom je jistě důvod trvalého růstu sborů, který činí průměrně 2000 křtů ročně.

Všechny bohoslužby mají slavnostní ráz. Po skončení bohoslužeb sedí přítomní na místě, pokud kazatel nepřejde k východu. Pak postupně všichni vycházejí, aby se rozloučili slovy: „Pacea Domnului“ — Pán Ti požehnej! V minulém roce směli vydat několik knih a brožur. Zvěstování adventního poselství je podmíněno živou účastí členů sboru a je tak mohutné, že má největší přírůstek členstva v Evropě.

OVLÁDNE ISLÁM AFRIKU?

Podle nejnovějších statistik více než 40 % Afričanů přijalo islám. Křesťanů je v Africe něco méně než 40 %. Zbývajících přibližně 20 % věří tradičním africkým náboženstvím. Odborníci tvrdí, že vyznavačů starých domorodých náboženství stále ubývá. Mezi křesťanstvím a islámem dochází k určité rivalitě, islám ovšem postupuje na úkor křesťanství. Islámská misie dosahuje dobré výsledky nejen tam, kde křesťané doposud nepůsobili, ale také v oblastech, kde má křesťanství již tradici.

V dnešním islámském misijním úsilí se projevuje vliv „naftových dolarů“. Rozvoj islámu v Africe značnou měrou podporují bohaté arabské státy vyvážející ropu. Z velkých nadací stavějí misijní centra a vydržují početné pracovní týmy.

Mnozí lidé si kladou otázku: Proč má islám v Africe takový vliv? Důvodů je jistě celá řada. Mnozí Afričané spojují křesťanskou misii s koloniální minulostí. To jistě přispívá k popularitě islámu. Představitelé islámských zemí, v minulosti třeba prezident Násir nebo dnes ajatoláh Chomejní, vyzývají představitele rozvojových zemí, aby začali hrát významnější roli ve světové politice. Politické ambice vždy spojují se svým náboženstvím.

Odluka církve od státu je v chápání muslimů nesmysl. Islám prý zahrnuje celého člověka, každý aspekt jeho života. Muslimové proto křesťanům vytýkají, že oddělují nábožen-

ství od politiky a tím vlastně politiku, ekonomii a zákonodárství vydávají na pospas lidskému sobectví, které se nepodřizuje Boží autoritě. Tyto názory jsou pro mnohé Afričany velmi přitažlivé.

MÁ GENESIS POUZE JEDNOHO PISATELE?

Tuto otázku si položila skupina izraelských vědců. Vědeckými metodami se snažili ověřit správnost tradičního židovského i křesťanského názoru, že kniha Genesis, první kniha bible, má pouze jednoho pisatele. Naproti tomu protestantská kritická škola zvláště v minulém století rozpracovala domněnku, že tato kniha byla sepsána řadou lidí v několika etapách.

Elektronickým počítačem analyzovali 20 000 slov, která se vyskytují v Genesis a pomocí 54 kritérií sledovali jejich výskyt, pravidelnost různých slovních obrátů apod. První výsledky výzkumu naznačují, že z jazykového hlediska není naprosto možné rozlišovat různé pisatele této biblické knihy. Vedoucí skupiny prohlásil: „Je velmi pravděpodobné, že Genesis napsal jediný pisatel.“ Počítač vyčíslil tuto pravděpodobnost na 82 procenta.

Podobné výzkumy nemohou samozřejmě dát uspokojivou a vyčerpávající odpověď na všechny otázky spojené s autorstvím a inspirací první knihy bible, ale jsou zajímavým příspěvkem k jejímu studiu. Teprve další výsledky výzkumu prokáží, zda se splní očekávání účastníků celé akce. Domnívají se, že získané výsledky ukončí dlouhý spor o to, zda Genesis psal jediný člověk a dají odpověď na další otázku, které se s tímto problémem pojí.

JEDINÁ OPILOST MATKY OHROŽUJE VÝVOJ NENAROZENÉHO DÍTĚTE

Výsledky nejnovějších výzkumů dokazují, že i jediná opilost nastávající matky může zvláště v počátečním stadiu těhotenství, vážně ohrozit mentální i tělesný vývoj dítěte. Právě tehdy, kdy žena nemá ještě jistotu, že je těhotná, může opilostí jednoho večera do značné míry poškodit rozvíjející se zárodek. Většina žen si neuvědomuje, že jediná opilost může mít na těhotenství stejný vliv jako soustavný alkoholismus.

STOPY

Všechno zanechává po sobě stopy:

květina vůni, loď brázdu v oceánu, zločinec otisky prstů,
pták opuštěné hnízdo...

Ríká se: „Dnes večer byla u vás určitě na návštěvě paní M.,
vždycky se kolem ní šíří vůně určitého parfému.“

Nebo také: „Zase byl za tebou kolega z práce, vid'. Po jeho
návštěvě je třeba pokaždé větrat. Ty jeho cigarety...“

Jsme lidmi na cestách, všude jen na chvíli, ale všude po nás
zůstávají stopy.

Některé jsou světlé, jiné tvoří stíny.

Některé si zálibně uschováme, jiné bychom nejraději vymazali.

Některé stopy smyje první déšť, jiné jsou trvale vryty do lidských
srdcí.

Znenadání si vzpomeneme na slovo matky, a přece stačí, abychom
šli dál, tentokrát po správné cestě života.

Slovo, posuněk, úsměv... to vždy zanechá stopy.

My lidé stopy někdy ztratíme, zapomeneme. Bůh však na ně
nezapomíná. On řekl: „Hle, je to přede mnou zapsáno“ (Iz 65,6).

Tím lépe pro nás! Nebo tím hůř?

K. N.